

Ex ante hodnotenie OP Výskum a inovácie vrátane strategického environmentálneho hodnotenia

KONEČNÁ SPRÁVA

Aktualizácia k 13.5.2014

pre objednávateľa

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
Stromová 1
813 30 Bratislava

predložená

skupinou dodávateľov EUFC CZ s.r.o. a IBS SLOVAKIA, s.r.o.

Splnomocnený líder skupiny dodávateľov (zhotoviteľ):

EUFC CZ s.r.o.
Popelova 399/75
620 00 Brno – Holásky
Česká republika

13. máj 2014

Obsah

Zoznam skratiek.....	3
1 ÚVOD.....	4
1.1 Identifikácia objednávateľa a spracovateľa	4
1.2 Predstavenie programu	4
1.3 Ciele ex ante hodnotenia	5
2 STRATÉGIA PROGRAMU	6
2.1 Posúdenie relevantnosti stratégie OP, konzistentnosti analytickej a strategickej časti OP s identifikovanými potrebami v nadväznosti na skúsenosti z programového obdobia 2007 - 2013	6
2.2 Posúdenie synergii a komplementarity s inými nástrojmi resp. programami a politikami EÚ	17
2.3 Posúdenie súladu stratégie OP s horizontálnymi zásadami (rovnosť príležitostí a predchádzanie diskriminácií, trvalo udržateľný rozvoj)	18
2.4 Posúdenie dodržania princípu partnerstva.....	18
3 UKAZOVATELE, MONITORING A EVALUÁCIA	21
3.1 Posúdenie nastavenia ukazovateľov, vrátane skúseností z programového obdobia 2007-2013	21
3.2 Posúdenie nastavenia míľnikov	25
3.3 Posúdenie nastavenia systému riadenia vrátane administratívnych kapacít a administratívneho zaťaženia prijímateľov.....	26
3.4 Posúdenie nastavenia systému monitorovania a hodnotenia	27
3.5 Posúdenie nastavenia metód a systému zberu dát, vrátane dát pre hodnotenie dopadov metódou counterfactual	29
4 KONZISTENTNOSŤ FINANČNÝCH ALOKÁCIÍ	31
4.1 Posúdenie primeranosti finančných alokácií a finančných nástrojov/foriem podpory	31
5 PRÍSPEVOK PROGRAMU K PLNENIU CIEĽOV STRATEGICKÝCH DOKUMENTOV	33
5.1 Zdôvodnenie stratégie OP a jej súlad s cieľmi a prioritami OP vo väzbe na stratégiu Európa 2020 a stratégiu výskumu, vývoja a inovácií v SR do roku 2020	33
5.2 Posúdenie príspevku programu k napĺňaniu aktuálneho Národného programu reforiem.....	34
5.3 Posúdenie súladu stratégie OP s regionálnymi a národnými politikami a strategickými usmerneniami spoločenstva	34
6 STRATEGICKÉ ENVIRONMENTÁLNE HODNOTENIE	36
6.1 Aktuálny stav procesu prípravy správy o hodnotení strategického dokumentu (SEA)	36
7 ZÁVERY A ODPORÚČANIA	39

Zoznam skratiek

BSK	Bratislavský samosprávny kraj
CKO	Centrálny koordinačný orgán
EFRH	Európsky fond pre rybné hospodárstvo
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EK	Európska komisia
EPFRV	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
ESF	Európsky sociálny fond
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska únia
HDP	Hrubý domáci produkt
IKT	Informačne a komunikačné technológie
IT	Informačné technológie
ITMS	IT monitorovací systém
IUS	Innovation Union Scoreboard
KaHR	Konkurencieschopnosť a hospodársky rast
KF	Kohézny fond
MF	Ministerstvo financií
MH	Ministerstvo hospodárstva
MNS	Multinacionálne skupiny (nadmárodné podniky)
MPSVR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny
MSP	Mikro, malé a stredné podniky
MŠVVaŠ	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu
NPR	Národný plán reforiem
OP	Operačný program
PD	Partnerská dohoda
RIS3 SK	Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky
SR	Slovenská republika
ŠC	Špecifický cieľ
TC	Tematický cieľ
ÚV	Úrad vlády
VaI	Výskum a inovácie
VaV	Výskum a vývoj

1 Úvod

1.1 Identifikácia objednávateľa a spracovateľa

Objednávateľ:

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

Stromová 1, 813 30 Bratislava

Spracovateľ:

Skupina dodávateľov EUFC CZ s.r.o. a IBS SLOVAKIA, s.r.o.

EUFC CZ s.r.o.

Popelova 75, 620 00 Brno

www.eufc.cz

IBS SLOVAKIA, s.r.o.

M. R. Štefánika 5/1, 97101 Prievidza

www.fondyeu.info

1.2 Predstavenie programu

Operačný program Výskum a inovácie 2014 – 2020 (OP VaI) má byť hlavným programovým dokumentom realizácie cieľa „Investovanie do rastu a zamestnanosti“ politiky hospodárskej a sociálnej súdržnosti EÚ v oblasti posilnenia výskumu a vývoja, technologického rozvoja a inovácií, ďalej zvýšenia konkurencieschopnosti MSP a tiež investícií do vzdelania, rozvoja zručností a celoživotného vzdelávania v Slovenskej republike v programovom období 2014-2020.

Investičná stratégia operačného programu vymedzuje 4 vecne zamerané prioritné osi, ktoré nadväzujú na 2 tematické ciele EÚ a jednu prioritnú os pre technickú pomoc.

Prioritná os 1 zahŕňa v rámci jedného tematického cieľa 2 investičné priority EFRR a vymedzuje celkovo 5 špecifických cieľov zameraných na zvýšenie výkonnosti a konkurencieschopnosti v slovenskom VaV a na zlepšenie spolupráce v oblasti VaV.

Prioritná os 2 je špecificky zameraná na rozvojové potreby Bratislavského kraja v oblasti VaV.

Prioritná os 3 je zameraná na podporu podnikateľského prostredia v Slovenskej republike, pričom zahŕňa 1 tematický cieľ a na neho nadväzujúce 3 investičné priority EFRR. Každéj investičnej prioritě zodpovedá jeden špecifický cieľ.

Prioritná os 4 je špecificky zameraná na rozvojové potreby Bratislavského kraja v oblasti konkurencieschopnosti MSP.

Predmetom ex ante hodnotenia, ktorého závery a odporúčania sú obsiahnuté v tejto aktualizácii Konečnej správy, je verzia **OP VaI zo 7. 5. 2014**. Táto verzia bola spracovaná v rozsahu 139 strán textu a obsahuje:

- vlastný text programu vypracovaný v štruktúre v súlade s platnou šablónou pre prípravu programu financovaného z EFRR
- 12 príloh:
 - Príloha 1 Zoznam skratiek
 - Príloha 2 Slovník základných pojmov
 - Príloha 3 Zoznam oprávnených prijímateľov
 - Príloha 4 Zoznam oblastí špecializácie podľa RIS3 SK
 - Príloha 5 Línie intervencií OP VaI vo vzťahu k RIS3 SK
 - Príloha 6 Skúsenosti z programového obdobia 2007 – 2013
 - Príloha 7 Popis základných rozdielov medzi programovým obdobím 2007 – 2013 a programovým obdobím 2014 - 2020

- Príloha 8 Prehľad národných projektov podporených z OP VaV
- Príloha 9 Základné princípy pre budovanie výskumnej infraštruktúry v programovom období 2014 - 2020
- Príloha 10 Základné princípy monitorovania a hodnotenia implementácie OP VaI
- Príloha 11 Štatistiky
- Príloha 12 Koncept využívania čl. 70 všeobecného nariadenie vo výskumných projektoch

1.3 Ciele ex ante hodnotenia

Ex ante (predbežné) hodnotenie OP VaI má za cieľ optimalizovať alokácie finančných prostriedkov, zvýšiť kvalitu programovania a posúdiť jeho účinnosť a efekty.

V súlade so zadaním zhotoviteľ/hodnotiteľ priebežne hodnotí výstupy prác spoločného tímu pracovníkov Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (MŠVVaŠ SR) a Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky (MH SR) na operačnom programe, vytvára a prezentuje odporúčania na ich úpravy, doplnenie a zmeny.

V rámci ex ante hodnotenia je posudzovaný systém pridelovania a využitia rozpočtových zdrojov operačného programu v záujme optimálneho nastavenia programu a je posudzovaná kvalita programovania. Sú identifikované možné disparity a medzery v systéme, je zhodnotený potenciál pre rozvoj oblastí, na ktorých podporu je operačný program zameraný, a posúdené strednodobé a dlhodobé potreby a ciele, ktoré sa majú dosiahnuť.

Úlohou hodnotiteľa je posúdiť predovšetkým:

- identifikované potreby, navrhnutú stratégiu a ciele programu,
- mieru zohľadnenia priorít Európskej únie,
- systém pridelovania a použitie rozpočtových zdrojov programu,
- kvalitu navrhnutých postupov pre implementáciu, monitorovanie, hodnotenie a riadenie programu, okrem iného na základe poznatkov a skúseností s implementáciou predchádzajúcich operačných programov,
- synergické efekty jednotlivých špecifických cieľov v rámci OP VaI a synergické efekty s ďalšími programami pre programovacie obdobie 2014 - 2020 a prípadné prekrývanie sa a demarkačné línie medzi týmito programami.

V nadväznosti na témy definované článkom 55 návrhu všeobecného nariadenia a pri ich plnom zohľadnení počas prác na verejnej zákazke sa ex ante hodnotenie zameriava na nasledujúcich päť hlavných okruhov, ktoré vychádzajú z odporúčaní Európskej komisie *EC Guidance document on ex - ante evaluation* (jún 2012) a ďalej z *Metodického pokynu CKO č. 1 k vykonaniu ex ante hodnotení pre programové obdobie 2014 - 2020*:

- 1) Stratégia programu
- 2) Indikátory, monitoring a evaluácia
- 3) Konzistencia finančných alokácií
- 4) Príspevok k napĺňaniu cieľov stratégie Európa 2020 a ďalších stratégií
- 5) Strategické environmentálne hodnotenie

Čiastkové zistenia sú priebežne konzultované so zástupcami zadávateľa a ďalšími účastníkmi evaluácie. Konečným výsledkom práce na zákazke bude Záverečná správa, ktorá zhrnie výsledky a závery predchádzajúcich etáp plnenia zákazky a bude obsahovať čiastkové závery, súhrnné závery a odporúčania. Hlavné výsledky budú tiež prezentované zadávateľovi formou PP prezentácie.

2 Stratégia programu

2.1 Posúdenie relevantnosti stratégie OP, konzistentnosti analytickej a strategickej časti OP s identifikovanými potrebami v nadväznosti na skúsenosti z programového obdobia 2007 - 2013

Evalučná podotázka 1.1: Je výber tematických cieľov a súvisiacich investičných priorít dostatočne odôvodnený a zohľadňuje Spoločný strategický rámec EÚ, Partnerskú dohodu SR, špecifické odporúčania Rady EÚ pre SR?

OP VaI predstavuje spoločný programový dokument MŠV a SR a MH SR pre poskytnutie podpory z Európskych štrukturálnych a investičných fondov v programovom období 2014 - 2020 **v oblasti zameranej na vytvorenie stabilného prostredia priaznivého pre inovácie pre všetky relevantné subjekty a podporu zvýšenia efektívnosti a výkonnosti systému výskumu, vývoja a inovácií.**

Konzistentnosť programu je splnená, ak (predovšetkým) špecifické ciele programu odzrkadľujú, resp. vychádzajú z identifikovaných potrieb a výziev a je im prirúbená zodpovedajúca váha.

Na základe skúseností rozpočtového obdobia 2007 - 2013 a po uznaní značne administratívne komplikovanej implementácii je potrebné vo veľkej miere zjednodušiť celý systém implementácie pri súčasnom koncentrovaní zdrojov. Tento fakt sa premietne do obmedzeného počtu operačných programov, ktoré sa budú zameriavať na vymedzený okruh oblasti podpory, ktoré budú tvoriť určitú východiskovú základňu pri vypracovaní Partnerskej dohody SR a operačných programov na roky 2014 - 2020:

- Základná infraštruktúra.
- Ľudské zdroje, zamestnanosť a sociálna inklúzia.
- **Veda, výskum a inovácie s dôrazom na podporu hospodárskeho rastu pri zabezpečení efektívneho využitia zdrojov.**

Ako výsledok analýz jednotlivých rezortov a na základe skúseností z rokov 2007 - 2013 bol určený zoznam piatich tematických indikatívnych oblastí podpory a jedna integrovaná oblasť podpory pre regióny v podmienkach SR, ktoré sa zhodujú s návrhom operačných programov na budúce rozpočtové obdobie:

- Výskum a inovácie.
- Integrovaná infraštruktúra.
- Ľudské zdroje zamestnanosť a inklúzia.
- Kvalita životného prostredia.
- Efektívna verejná správa.
- Integrovaný regionálny operačný program.

Navrhovaná štruktúra prenesene rešpektuje súlad s Pozičným dokumentom k vypracovaniu Partnerskej dohody a programov na Slovensku na roky 2014-2020, v ktorom EK definuje priority pre financovanie nasledovným spôsobom:

- Podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie.
- Infraštruktúra pre hospodársky rast a tvorbu pracovných miest.
- Rast ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na pracovnom trhu.
- Udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov.
- Moderná a odborná verejná správa.

OP VaI nadväzuje na nasledovné tematické ciele **1. Návrhu Partnerskej dohody SR na roky 2014-2020** prostredníctvom svojich prioritných osí, zvolených investičných priorít a špecifických cieľov, ktoré boli zahrnuté do investičnej stratégie OP VaI pre efektívne dosiahnutie cieľov stratégie Európa 2020:

Tematický cieľ 1: Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií definuje potreby a disparity, ako sú nedostatočná infraštruktúra a kapacity výskumu a inovácií, regionálne rozdiely

v budovaní infraštruktúry VaV, nízka úroveň procesov VaV, nízka inovačná kapacita akademického sektora, nedostatok kvalifikovaných ľudských zdrojov pre VaV, slabá angažovanosť SR v medzinárodnom výskume a vývoji, chýbajúce rámce pre spoluprácu aktérov VaV, nízka efektívnosť a účinnosť systému podpory VaV, nedostatočná rozvinutá spolupráca s podnikateľským sektorom a ďalšími aktérmi VaV, slovenské firmy nie sú motivované inovovať.

Tematický cieľ 3: Zvýšenie konkurencieschopnosti MSP definuje potreby a disparity, ako sú nízka systémová konkurencieschopnosť spracovateľského priemyslu, marginalizácia MSP, nízka konkurencieschopnosť MSP, nedostatočné zdroje financovania a podpory inovatívnych firiem, nedostatočná diverzifikácia ekonomických aktivít na vidieku.

Reflexia spomínaných dokumentov je v hodnotenom OP VaI značná, a teda potreby a problémy identifikované v SR sú formulované a sú v súlade s výberom tematických cieľov a súvisiacich investičných priorit.

Evaluačná podotázka 1.2: Definuje a zdôvodňuje stratégia programu v dostatočnej miere príspevok k stratégii Európa 2020 na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu a príspevok k stratégii výskumu, vývoja a inovácií v SR do roku 2020?

Áno, do značnej miery je stratégia programu v súlade s prioritami stratégie Európa 2020. Stratégia Európa 2020 predstavuje víziu európskeho sociálneho trhového hospodárstva v 21. storočí. Základom stratégie sú tri vzájomne sa dopĺňajúce priority:

1. Inteligentný rast: vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácií.
2. Udržateľný rast: podporovanie ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje.
3. Inkluzívny rast: podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí sociálnu a územnú súdržnosť.

Hlavným cieľom OP Výskum a inovácie je **prispievať k dosiahnutiu hospodárskeho rastu, ktorý je inteligentný, udržateľný a inkluzívny** hlavne prostredníctvom realizácie investičných opatrení smerovaných do:

- Rozvoja výskumu, vývoja a inovácií.
- Rozvoja konkurencieschopných odvetví priemyslu.
- Podpory reštrukturalizácie odvetví priemyslu so strategickou dôležitosťou pre Slovensko.
- Rozvoja priemyselných oblastí zameraných na tvorbu a udržateľnosť pracovných miest.

Hodnotenie nastavenia cieľov OP VaI vo vzťahu k problémom, potrebám a výzvam identifikovaným v **Stratégii výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky** (text verzia 2.1 z 30. októbra 2013, ďalej len RIS3) bolo vykonané na základe analytických a strategických častí oboch dokumentov. Primárnym základom pre identifikovanie hlavných okruhov potrieb bola analytická časť RIS3, na základe ktorej boli z dôvodu zabezpečenia konzistentnosti OP VaI a RIS3 a v súlade s Partnerskou dohodou SR na roky 2014 -2020 potreby rozdelené do 6 okruhov (kapitola 1.3, OP VaI, str.9), RIS3 sa vo svojej analytickej časti (kap. 2) venuje aktuálnemu stavu v 6-tich hospodárskych oblastiach, ktoré sa čiastočne prelínajú s potrebami OP VaI.

Evaluačná podotázka 1.3: Do akej miery zodpovedá výber tematických cieľov a priorit identifikovaným potrebám?

Tak ako bolo uvedené v predchádzajúcich častiach, tematické ciele a investičné priority boli stanovené na základe výsledkov z rôznych analýz. Oblasť výskumu a inovácií na Slovensku dlhodobo zaostáva, podiel znalostne intenzívnych služieb v HDP a exporte je v porovnaní s ostatnými krajinami na nízkej úrovni

a využívanie inovačných procesov v oblasti služieb, kreatívneho priemyslu a v sociálnej sfére sa začalo vyvíjať až v posledných rokoch.

Zlé postavenie vykazuje Slovenská republika aj pri hodnotení potenciálu pre inovácie, v oblasti kvality vedecko-výskumných inštitúcií a výdavkov firiem na výskum a vývoj, nachádza sa v druhej polovici rebríčka 144 hodnotených krajín, značne zaostáva aj za svojimi susedmi.

Slovenská republika dlhodobo patrí v rámci medzinárodného porovnania Innovation Union Scoreboard (IUS) medzi štáty EÚ, ktoré v inovačnej výkonnosti zostávajú za priemerom EÚ. V roku 2011 sa umiestnilo Slovensko na 20. mieste v rámci 27 krajín EÚ a patrilo do skupiny miernych inovátorov s druhou najnižšou inovačnou výkonnosťou v skupine.

Z tohto dôvodu je potrebné prijať pre nasledovné obdobie rokov 2014-2020 – vychádzajúc zo skúseností z rozpočtového obdobia 2007-2013 – konkrétne, jasne formulované, kvantifikované a objektívne opatrenia s cieľom zlepšiť postavenie vedy a výskumu, posilniť inovačné aktivity, zlepšiť celkovú spoluprácu medzi jednotlivými organizáciami, vzdelávacími inštitúciami zaoberajúcimi sa problematikou vedy, výskumu, vývoja a prepojenie systému výskumu a vývoja s potrebami podnikateľskej praxe.

A práve OP VaI je jedným z hlavných nástrojov SR na prekonanie dopadov hospodárskej krízy a vytvorenie podmienok pre konkurencieschopnejšie hospodárstvo s vyššou mierou zamestnanosti.

Evaluačná podotázka 1.4: Ako stratégia berie do úvahy možné vonkajšie vplyvy a ako by ich mala zohľadniť?

Tak ako bolo uvedené v predchádzajúcej časti, identifikácia potrieb pre stratégiu vychádzala z relevantných dokumentov (Stratégia Európa 2020, Špecifické odporúčania pre SR, Národný program reforiem SR 2013, Program stability SR na roky 2013-2016, Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR) a medzinárodne porovnateľných štatistík a v nich identifikovaných hlavných nedostatkoch systému VaI v SR (Eurostat 2012, European Innovation Scoreboard).

Hlavným problémom SR je nízka kapacita a výkonnosť systému výskumu a vývoja, jeho nedostatočná previazanosť s potrebami podnikateľskej praxe, slabá miera internacionalizácie, ako aj nedostatočný inštitucionálny rámec zabezpečujúci kvalitné riadenie inštitúcií VaV vo verejnom sektore.

Pri tvorbe OP VaI sa vychádzalo práve z týchto potrieb, na základe ktorých sa vytvorili 4 hlavné prioritné osi a ich investičné priority a špecifické ciele, pričom tieto potreby sú v nich zohľadnené.

Evaluačná podotázka 1.5: Je možné stratégiu vyjadriť pomocou jasnej intervenčnej logiky?

Základom stratégie OP VaI je dodržanie logiky intervenčného rámca, ktorá by mala smerovať od prostriedkov k celkovému cieľu programu. Prostredníctvom dostupnosti prostriedkov podnikneme aktivity, prostredníctvom ktorých dosiahneme výsledky a tie povedú k dosiahnutiu špecifického cieľa, prostredníctvom ktorého prispeje intervencia k dosiahnutiu celkového cieľa. Intervenčný rámec operačného programu by mal byť nastavený tak, aby sa dali identifikovať logické či kauzálne prepojenia na jednotlivých úrovniach, t.j. od celkového cieľa cez špecifické ciele, očakávané výsledky až po výstupy aktivít.

Celkovým cieľom OP VaI je vytvorenie stabilného prostredia priaznivého pre inovácie pre všetky relevantné subjekty a podporu zvýšenia efektívnosti a výkonnosti systému výskumu, vývoja a inovácií, ako základného piliera pre zvyšovanie konkurencieschopnosti, trvalo udržateľného hospodárskeho rastu a zamestnanosti.

Vytvorenie prostredia, ktoré bude podporovať inovácie je možné dosiahnuť práve prepojením účinného a efektívneho prepojenia vedecko-výskumného a podnikateľského sektora ako aj vytvorením podmienok

pre organické prenášanie know-how a inovácií formou spillover efektu z ekonomického centra do ostatných regiónov, to znamená podporovať aktivity v rámci OP VaI v rokoch 2014-2020, tak pre vedecko-výskumné inštitúcie ako aj pre podnikateľské subjekty pôsobiace v Bratislavskom samosprávnom kraji.

Evaluačná podotázka 1.6: Do akej miery a akým spôsobom stanovené výstupy prispejú k dosiahnutiu očakávaných výsledkov?

OP VaI pozostáva z piatich prioritných osí, z ktorých každá pozostáva z jednej alebo viacerých investičných priorit, pričom tieto nadväzujú na tematické ciele, a to s cieľom dosiahnuť maximálny príspevok k prioritným osiam.

PRIORITNÁ OS 1: PODPORA VÝSKUMU, VÝVOJA A INOVÁCIÍ

Prioritná os 1 je zameraná na podporu zvyšovania inovačnej, výskumnej a vývojovej schopnosti s dôrazom na zvyšovanie konkurencieschopnosti podnikateľského sektora v rámci **tematického cieľa 1 Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií**. Prioritná os 1 pozostáva z dvoch investičných priorit 1.1. a 1.2 a z piatich špecifických cieľov, z toho sú 3 špecifické ciele - investičná priorita 1.1 a 2 špecifické ciele - investičná priorita 1.2:

Špecifický cieľ 1.1.1.: Zvýšenie výkonnosti systému VaV prostredníctvom horizontálnej podpory technologického transferu a IKT

ŠC 1.1.1 bude napĺňaný prostredníctvom aktivít, ktoré sú zamerané na systémové zlepšenie situácie v rámci identifikovaných kľúčových disparít, formou národných projektov, ktoré sú zamerané na slabé miesta Slovenska v oblasti internacionalizácie VVI aktivít.

Očakávané výsledky pre ŠC 1.1.1:

- celkové zvýšenie výkonnosti systému výskumu a vývoja, prostredníctvom zvýšeného využívania inštitútov ochrany duševného vlastníctva (patentovanie, licencovanie, vznik spin-off a start-up efektov v štátnom a verejnom sektore výskumu a vývoja),
- zvýšenie záujmu mladej generácie o štúdium technických a prírodovedných smerov a kariéru výskumníka,
- zvýšenie počtu výstupov aktivít verejných a štátnych VaV inštitúcií pre priemysel a spoločnosť v nadväznosti na realizovanie aktivít súvisiacich s podporou národného systému pre transfer technológií.

Špecifický cieľ 1.1.2: Zvýšenie účasti SR v projektoch medzinárodnej spolupráce

Očakávané výsledky pre ŠC 1.1.2:

ŠC 1.1.2 bude napĺňaný prostredníctvom aktivít, ktoré budú súvisieť s účasťou SR a jej subjektov v aktivitách Európskeho priestoru.

- zvýšenie miery excelentnosti slovenského výskumu,
- celkové zvýšenie podaných projektov s účasťou subjektov zo Slovenska vo výzvach Horizontu 2020,
- zvýšený počet úspešných projektových účastí,
- zvýšená účasť v medzinárodných aktivitách, najmä v rámci medzinárodných a európskych programov,
- celkové zvýšenie získaného príspevku zo zdrojov EÚ prostredníctvom vyššieho počtu úspešných projektoch.

Špecifický cieľ 1.1.3: Zvýšenie výskumnej aktivity prostredníctvom zlepšenia koordinácie a konsolidácie VaV potenciálu výskumných inštitúcií nevykonávajúcich hospodársku činnosť

Očakávané výsledky pre ŠC 1.1.3:

- zvýšenie výskumnej aktivity štátnych a verejných výskumných inštitúcií,
- zlepšenie koordinácie výskumného potenciálu štátnych a verejných výskumných inštitúcií,
- konsolidácia a ďalší rozvoj už existujúcej infraštruktúry v oblastiach identifikovaných RIS3 SK,
- integrácia vytvorenej existujúcej infraštruktúry výskumu a vývoja,
- vytvorenie kritickej masy infraštruktúry schopnej riešiť zásadné zadania od odberateľskej praxe, ako aj vo zvýšenej miere účasti na medzinárodných aktivitách.

Špecifický cieľ 1.2.1: Zvýšenie súkromných investícií prostredníctvom spolupráce výskumných inštitúcií a podnikateľskej sféry

V rámci ŠC budú podporované aktivity zo zameraním na podporu realizácie výskumu a vývoja v rámci kompetenčných centier ako veľkých konzorcií medzi vedecko-výskumnej sféry a priemyslom, podpora výskumu a vývoja v rámci individuálnych priemyselných výskumno-vývojových centier s akademickým partnerom ako povinnou súčasťou projektu, podpora výskumných aktivít výskumne intenzívnych podnikov pôsobiacich vo viacerých štátoch a podobne.

Očakávané výsledky pre ŠC 1.2.1:

- zvýšený objem súkromných investícií do výskumu a vývoja,
- výstupy projektov následne využiteľné v rámci technologických inovácií v priemysle, ktoré vyústia do nových výrobkov a služieb,
- kreovania nových firiem aj prostredníctvom inkubátorov v prostredí univerzitných vedeckých parkov,
- vytvárania nových pracovných miest vo vedeckých parkoch.

Špecifický cieľ 1.2.2: Rast výskumno-vývojových a inovačných kapacít v priemysle a službách

V rámci ŠC budú podporované aktivity zamerané na budovanie a rozvoj výskumno-vývojových a inovačných kapacít v podnikoch, ako aj projekty s inovačným potenciálom, na podporu výskumu, vývoja a zavádzanie ekologicky prijateľných technológií podporujúcich racionalizáciu spotreby energií vo všetkých odvetviach hospodárstva. Okrem toho budú podporované spoločné aktivity inovačných aktérov a ochrana práv duševného vlastníctva, ako aj medzisektorová mobilita, ktoré vytvoria podmienky pre spill over efekty.

Očakávané výsledky pre ŠC 1.2.2:

- zvýšenie výskumnej, vývojovej a inovačnej kapacity podnikateľského sektora,
- zvýšenie podielu súkromných zdrojov do výskumu a vývoja,
- zvýšenie miery konkurencieschopnosti podnikov,
- zvýšenie počtu inovujúcich podnikov a organizácií,
- vytvorenie podmienok pre rast doma vytvorenej pridanej hodnoty na celkovom exporte SR,
- zvýšenie využívania ochrany práv duševného vlastníctva podnikmi,
- vytvorenie priaznivého prostredia pre zvyšovanie odbornej úrovne, technických zručností, kreativity a zavádzania inovácií,
- zintenzívnenie a zrýchlenie transferu inovácií do podnikateľskej praxe a na trh,
- zvýšenie počtu spoločností, ktoré sa posunú na vyššiu úroveň dodávateľského rebríčka nadnárodných spoločností,
- zlepšenie prepojenia domácich MSP s dodávateľmi pre veľké nadnárodné spoločnosti,
- zvýšenie miery inovatívnosti v technologických a výrobných procesoch s ohľadom na inovačný potenciál podnikov a zvýšenie efektívnosti výrobných procesov,

- zvýšenie stupňa spolupráce podnikov a ich zoskupení na regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni,
- zvýšenie využívania nových biznis modelov.

PRIORITNÁ OS 2: PODPORA VÝSKUMU, VÝVOJA A INOVÁCIÍ V BRATISLAVSKOM KRAJI

Prioritná os 2 je zameraná na podporu zvyšovania inovačnej, výskumnej a vývojovej schopnosti s dôrazom na zvyšovanie konkurencieschopnosti podnikateľského prostredia v Bratislavskom kraji. Prioritná os 2 pozostáva z dvoch investičných priorít 2.1 a 2.2 a z troch špecifických cieľov, z toho 1 špecifický cieľ pre investičnú prioritu 2.1 a 2 špecifické ciele pre investičnú prioritu 2.2:

Špecifický cieľ 2.1.1 Zvýšenie výskumnej aktivity BSK kraja prostredníctvom revitalizácie a posilnenia výskumno-vzdelávacích, inovačných a podnikateľských kapacít výskumných inštitúcií v Bratislave

Očakávané výsledky pre ŠC 2.1.1

- zvyšovať výskumnú aktivitu výskumne orientovaných univerzít v Bratislave
- zvyšovať výskumnú aktivitu ústavov Slovenskej akadémie vied a rezortných výskumných inštitúcií sídliacich v Bratislave
- zvyšovať výskumno-vývojový potenciál Bratislavského kraja s prepojením na vyššiu kvalitu vzdelávania,
- zvyšovať intenzitu/mieru podnikateľských aktivít, vychádzajúcich z univerzitného prostredia
- zvýšená účasť v medzinárodných aktivitách, najmä v rámci medzinárodných a európskych programov

Špecifický cieľ 2.2.1 Zvýšenie súkromných investícií prostredníctvom budovania výskumno-vývojových centier v Bratislave

Očakávané výsledky pre ŠC 2.2.1

- zvýšenie súkromných investícií do výskumu a vývoja v Bratislavskom kraji,
- výstupy projektov následne využiteľné v rámci technologických inovácií v priemysle, ktoré vyústia do nových výrobkov a služieb,
- kreovania nových firiem aj prostredníctvom inkubátorov v prostredí univerzitných vedeckých parkov,
- vytvárania nových pracovných miest vo vedeckých parkoch.

Špecifický cieľ 2.2.2 Rast výskumno-vývojových a inovačných kapacít v priemysle a službách v Bratislavskom kraji

Očakávané výsledky pre ŠC 2.2.2

- zvýšenie výskumnej, vývojovej a inovačnej kapacity podnikateľského sektora,
- zvýšenie podielu súkromných zdrojov do výskumu a vývoja,
- zvýšenie miery konkurencieschopnosti podnikov,
- zvýšenie počtu inovujúcich podnikov a organizácií,
- vytvorenie podmienok pre rast doma vytvorenej pridanej hodnoty na celkovom exporte SR,
- vytvorenie priaznivého prostredia pre zvyšovanie odbornej úrovne, technických zručností, kreativity a zavádzania inovácií,
- zintenzívnenie a zrýchlenie transferu inovácií do podnikateľskej praxe a na trh,
- zvýšenie počtu spoločností, ktoré sa posunú na vyššiu úroveň dodávateľského rebríčka nadnárodných spoločností,
- zlepšenie prepojenia domácich MSP s dodávateľmi pre veľké nadnárodné spoločnosti,
- zvýšenie miery inovatívnosti v technologických a výrobných procesoch s ohľadom na inovačný potenciál podnikov a zvýšenie efektívnosti výrobných procesov,

- zvýšenie stupňa spolupráce podnikov a ich zoskupení na regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni,
- zvýšenie využívania nových biznis modelov.

PRIORITNÁ OS 3: POSILNENIE KONKURENCIESCHOPNOSTI A RASTU MSP

V rámci prioritnej osi 3 budú podporované aktivity, ktoré budú zamerané na stimuláciu podnikania, najmä prostredníctvom uľahčovania ekonomického využívania nových myšlienok, vzniku nových firiem a zvýšenia miery ich prežitia na trhu, vytvorenia vhodných podmienok pre podporu rastu a inovatívnosti, rozvoja nových obchodných modelov pre mikro, malé a stredné podniky a internacionalizácie, a to za účelom dosiahnutia očakávaných výsledkov definovaných pri jednotlivých špecifických cieľoch. Prioritná os 3 pozostáva z troch investičných priorít a z troch špecifických cieľov:

Špecifický cieľ 3.1.1 Nárast vzniku nových, konkurencieschopných podnikov

V rámci ŠC 3.1.1 budú podporované aktivity zamerané na komplexné riešenia podporujúce vznik nových a akceleráciu začínajúcich MSP, ako aj start-up a spin-off firiem. V rámci ŠC 3.1.1 budú uplatňované aj schémy štátnej pomoci a pomoci de minimis (zahŕňa aj implementáciu nástrojov finančného inžinierstva).

Očakávané výsledky pre ŠC 3.1.1

- zvýšenie podielu poznatkovo náročných služieb (KIBS) na celkovej produkcii podnikateľského sektora,
- zvýšenie podielu kreatívneho priemyslu na tvorbe HDP,
- rozšírenie a skvalitnenie služieb na podporu vzniku a rozvoja inovatívnych, technologických firiem vrátane spin-off a kreatívnych podnikov v regiónoch Slovenska,
- zlepšenie prístupu k financiám a rizikovému kapitálu pre nových a začínajúcich MSP,
- zlepšené podmienky na udržanie zamestnanosti a tvorbu nových pracovných miest v regiónoch SR,
- vytvorenie podmienok pre aplikáciu sociálnych inovácií a podnikanie znevýhodnených skupín.

Špecifický cieľ 3.2.1 Nárast internacionalizácie MSP a využívania možností jednotného trhu EÚ

V rámci ŠC 3.2.1 budú aktivity zamerané na vytvorenie komplexného systému podpory internacionalizácie MSP, podporu účasti slovenských podnikov na prezentačných podujatiach, podporu vytvárania špecifických kapacít a činností na podporu internacionalizácie MPS v SR, tvorbu alternatívnych obchodných a podporných platforiem a podporu zapájania MSP do komunitárnych programov EÚ.

Očakávané výsledky pre ŠC 3.2.1

- udržanie zamestnanosti a tvorba nových pracovných miest v jednotlivých regiónoch SR prostredníctvom internacionalizácie MSP,
- zvýšenie počtu spoločností, ktoré sa posunú na vyššiu úroveň dodávateľského rebríčka nadnárodných spoločností,
- zvýšenie podielu kreatívneho priemyslu na tvorbe HDP,
- vytvorenie podmienok MSP pre zvyšovanie ich inovačnej výkonnosti a kapacít,
- zlepšenie prepojenia domácich MSP s dodávateľmi pre veľké nadnárodné spoločnosti,
- vytvorenie predpokladov pre zvýšenie inovačného potenciálu a konkurencieschopnosti MSP, najmä priemyselných sektorov s vysokou a stredne vysokou technologickou náročnosťou (HMHTM) a poznatkovo intenzívnych služieb (KIS) pre realizáciu aktivít na spoločnom trhu,
- zvýšenie miery realizácie inovatívnych zámerov produktov, procesov a služieb MSP prostredníctvom alternatívnych možností financovania,
- vytvorenie podmienok pre získavanie kapitálu, znalostí a kompetencií vrátane know-how potrebných na ďalšiu expanziu podnikateľskej činnosti a presadenie sa na medzinárodnom trhu.

Špecifický cieľ 3.3.1 Zvýšenie konkurencieschopnosti MSP vo fáze rozvoja

V rámci ŠC 3.3.1 budú podporované aktivity zamerané na podporu rastu a inovácií v etablovaných MSP nachádzajúcich sa vo fáze rozvoja. Zahŕňajú súbor finančných nástrojov, ďalej poradenstvo, podporu a asistenciu zameranú na zvyšovanie zručností a kompetencií MSP, ktoré sa nachádzajú vo fáze rozvoja, stimuláciu internetovej ekonomiky medzi MSP. Aktivity sa zameriavajú aj na podporu domácich MSP, zvyšovania pridanej hodnoty a produktivity v rámci hodnotového reťazca a klastrov a kooperácie MSP s veľkými domácimi a nadnárodnými spoločnosťami. Súčasťou je aj osobitný prístup k znevýhodneným sociálnym skupinám a realizácia sociálne orientovaných opatrení (podpora rodinného podnikania). V rámci špecifického cieľa bude systematicky monitorované podnikateľské prostredie v záujme včasného identifikovania a eliminácie prekážok pre rozvoj MSP. Aktivity budú realizované v synergii s národnými podpornými opatreniami, ako napr. úverové a záručné programy verejných finančných inštitúcií, štátne podporné programy pre MSP, pričom dopĺňajú podporu v tých oblastiach, kde sa prejavuje najvýraznejšie zlyhanie trhu. Podpora bude založená na princípe dlhodobého pôsobenia a možnosti flexibilného využívania rôznych nástrojov v závislosti od konkrétnych potrieb MSP.

Očakávané výsledky pre ŠC 3.3.1

- do roku 2020 vytvoriť podmienky pre rast doma vytvorenej pridanej hodnoty na celkovom exporte o 5 % oproti súčasnému stavu,
- udržanie zamestnanosti a tvorba nových pracovných miest v jednotlivých regiónoch SR,
- podporiť zavádzanie rôznych typov inovácií do praxe pre potreby spoločnosti,
- zvýšenie počtu spoločností, ktoré sa zapoja do hodnotových výrobných reťazcov alebo posunú na vyššiu úroveň dodávateľského rebríčka nadnárodných spoločností,
- zlepšenie spolupráce a prepojenia domácich MSP s dodávateľmi pre veľké nadnárodné spoločnosti,
- vytvorenie podmienok MSP pre zvyšovanie ich inovačnej výkonnosti. Zvýšenie podielu poznatkovo intenzívnych služieb (KIS) na celkovej produkcii podnikateľského sektora,
- zvýšenie počtu stredných podnikov s vysokou a stredne vysokou technologickou náročnosťou (kategória HMHTM),
- zlepšenie prístupu k financiám pre MSP vo fáze rastu,
- zvýšený počet MSP, ktoré realizujú inovačné aktivity,
- zvýšenie podielu internetovej ekonomiky v sektore MSP.

PRIORITNÁ OS 4: ROZVOJ KONKURENCIESCHOPNÝCH MSP V BRATISLAVKOM KRAJI

V rámci prioritnej osi 4 budú podporované aktivity, ktoré budú zamerané na zabezpečenie financovania s aktivitami poradenstva a podporných služieb s cieľom zabezpečiť dlhodobý rast konkurencieschopnosti MSP. Realizované opatrenia vytvoria predpoklady na riešenie zlyhaní trhu identifikovaných v Bratislavskom kraji (medzera vo financovaní, vysoká miera podnikateľskej aktivity v kombinácii s nízkou inovatívnosťou podnikateľských aktivít). Aktivity zahrnuté do prioritnej osi umožnia MSP rozvinúť svoj potenciál a zvýšiť svoje zručnosti a kompetencie a tak vytvoria predpoklady pre aplikáciu inovácií v sektore MSP a zapojenie sa MSP do aktivít v oblasti komercializácie výsledkov vedecko-výskumného procesu realizovaných v rámci tematického cieľa 1. Tým bude možné využiť potenciál vedecko-výskumnej sféry koncentrovanej v tomto regióne. Prioritná os 4 OP VaI zároveň predstavuje súčasť implementačných aktivít RIS3 SK. Pri navrhovaní aktivít sa súčasne vychádzalo z dobrej praxe, výsledkov z programového obdobia 2007 – 2013 a tiež z odporúčaní iniciatívy Small Business Act a Akčného plánu na podporu podnikania. Cieľom bolo zabezpečiť dlhodobý rozvoj konkurencieschopných MSP v tomto regióne v súlade s líniami RIS3 SK. Prioritná os 4 pozostáva z dvoch investičných priorit a jedného špecifického cieľa:

Špecifický cieľ 4.1.1 Nárast počtu konkurencieschopných MSP v Bratislavskom kraji

V rámci ŠC 4.1.1 budú podporované aktivity zamerané na komplexné riešenia podporujúce vznik a rozvoj nových perspektívnych MSP v Bratislavskom kraji (ďalej len BSK), vrátane start-up a spin-off firiem ako aj ich podporu, resp. akceleráciu do ďalších fáz životného cyklu. Prostredníctvom opatrení bude zabezpečená systematická podpora počas všetkých štádií podnikania, vytvorenie vhodných podmienok pre rast konkurencieschopnosti MSP a zníženie miery ich zániku. Súčasťou aktivít je aj podpora rozvoja

nových odvetví (napr. kreatívny priemysel). Opatrenia budú mať charakter špecializovanej pomoci poskytovanej prostredníctvom podnikateľského centra (a v rámci neho napr. formou inkubácie, akcelerácie, co-workingu, odborného poradenstva a pod.). Ich doplnením sú opatrenia zamerané na podporu prístupu začínajúcich ako aj etablovaných MSP ku kapitálu, pričom sa jedná najmä o kategórie podnikov so sťaženým prístupom k tradičným formám komerčného financovania. Finančná podpora bude poskytovaná v kombinácii s odbornou pomocou a poradenstvom. V rámci špecifického cieľa sa predpokladá využívanie návratnej formy pomoci, nenávratnej formy pomoci a národných projektov.

Očakávané výsledky pre ŠC 4.1.1

- zvýšenie podielu sektorov priemyslu s vysokou a stredne vysokou technologickou náročnosťou (HMHTM) a poznatkovo náročných služieb (KIBS) na celkovej produkcii podnikateľského sektora v BSK,
- rozšírenie a skvalitnenie služieb na podporu vzniku a rozvoja inovatívnych, technologických firiem vrátane spin-off a kreatívnych podnikov v BSK,
- zlepšenie prístupu k financiám a rizikovému kapitálu pre začínajúce a existujúce MSP,
- zvýšenie podielu ziskových podnikov v Bratislavskom kraji,
- zvýšenie počtu MSP v BSK, ktoré realizujú inovačné aktivity,
- udržanie zamestnanosti a tvorba nových pracovných miest,
- vytvorenie podmienok pre aplikáciu sociálnych inovácií a podnikanie znevýhodnených skupín,
- zlepšenie prepojenia domácich MSP v BSK s dodávateľmi pre veľké nadnárodné spoločnosti,
- vytvorenie predpokladov pre zvýšenie inovačného potenciálu a konkurencieschopnosti MSP v BSK pre realizáciu aktivít na spoločnom trhu,
- zvýšenie podielu internetovej ekonomiky v sektore MSP v BSK.

PRIORITNÁ OS 5: TECHNICKÁ POMOC

Hlavným zameraním prioritnej osi Technická pomoc je pomoc pri zabezpečovaní plynulej implementácie operačného programu v súlade s európskou legislatívou a s požiadavkami kladenými na prípravu, riadenie, implementáciu, monitorovanie, hodnotenie, kontrolu a audit.

Špecifický cieľ 5.1.1: Podpora a zvyšovanie odbornosti administratívnych kapacít, vzdelávanie a výmena skúseností.

ŠC 5.1.1 je zameraný na podporu a zabezpečenie kvalitných administratívnych kapacít prostredníctvom zavedenia systémov a nástrojov pre vzdelávanie, hodnotenie a odmeňovanie administratívnych kapacít. Špecifický cieľ sleduje zabezpečenie efektívneho riadenia OP VaI prostredníctvom motivovaných a morálne stabilizovaných zamestnancov pri posilňovaní systémových prístupov.

Očakávané výsledky pre ŠC 5.1.1:

- stabilizované, kompetentné a výkonné administratívne kapacity orientované na výsledky,
- kvalifikovaní, vyškolení a kooperujúci štátni úradníci s odborným potenciálom pre kvalitný manažment a proces implementácie operačného programu

Špecifický cieľ 5.1.2: Podpora a rozvoj technickej infraštruktúry a vybavenia.

ŠC 5.1.2 bude zameraný na podporu zabezpečenia materiálno-technického vybavenia a prevádzky informačných a komunikačných systémov RO OP VaI, ich inovácie a podporu vývoja ďalších systémov. Špecifický cieľ sleduje zabezpečenie efektívneho riadenia OP VaI prostredníctvom inovatívneho prístupu pri budovaní výkonnej a bezpečnej komunikačnej a technickej infraštruktúry pre efektívne spracovávanie a poskytovanie informácií zo strany riadiaceho orgánu.

Očakávané výsledky pre ŠC 5.1.2:

- efektívnosť procesov implementačných štruktúr zabezpečených modernými materiálno – technickými podmienkami, IT systémami a databázami strategickej inteligencie a nástrojmi hodnotenia

Špecifický cieľ 5.1.3: Podporné aktivity súvisiace s procesmi prípravy, riadenia, monitorovania, hodnotenia, informovania a komunikácie, vytvárania sietí, vybavovania sťažností, kontroly a auditu.

ŠC 5.1.3 je zameraný na zabezpečenie podpory pri realizácii jednotlivých procesov prípravy, riadenia, monitorovania, hodnotenia, informovania a komunikácie, vytvárania sietí, vybavovania sťažností, kontroly a auditu OP VaI vrátane podpory realizácie procesov súvisiacich s prípravou nového programového obdobia. Špecifický cieľ sleduje efektívne a vhodné dopĺňanie interných kapacít a procesov RO získavaním overených poznatkov, skúsenosti a služieb v relevantných oblastiach pre kvalitatívne riadenie a implementáciu operačného programu a posilneniu úloh RO pri poskytovaní metodologickej podpory SORO ako aj administratívnych kapacít u prijímateľov.

Očakávané výsledky pre ŠC 5.1.3:

- kvalitné a odborne pripravené strategické a metodické dokumenty pre plynulú a riadnu implementáciu operačného programu;
- zabezpečená komunikácia v oblasti informovania, publicity a posilnenia povedomia

Evaluačná podotázka 1.7: Je popis plánovaných aktivít a výstupov dostatočne jasný, detailný a pomenúva hlavné cieľové skupiny, územia, typy prijímateľov a spôsob použitia finančných prostriedkov?

Aktivity v rámci investičných priorít 1.1 a 1.2, očakávané výsledky a výstupy sú jasne a dostatočne sformulované.

Pri navrhovaní aktivít sa vychádzalo z výsledkov a skúseností z programového obdobia 2007 - 2013 a z identifikovaných potrieb z relevantných dokumentov a medzinárodne porovnateľných štatistík, ktoré sú v súlade s ekonomickými a hospodárskymi prioritami SR, ako sú nízka inovačná kapacita akademického sektora, nedostatok kvalifikovaných ľudských zdrojov pre VaV, nezáujem mladých ľudí o oblasť vedy a výskumu, slabá angažovanosť SR v medzinárodnom výskume a vývoji, slabá vybavenosť výskumných inštitúcií, nedostatočná informovanosť zo strany akademického sektora o realizovanom výskume a možnostiach organizácie, absencia politík, pravidiel a nástrojov na podporu spolupráce výskumnej a priemyselnej sféry, nedostatočná stimulácia v oblasti ochrany a využívania duševného vlastníctva, chýbajúce platformy pre rozvoj spolupráce, nedostatočná spolupráca s podnikateľským sektorom a ďalšími aktérmi VaV a podobne. **Charakter vymenovaných aktivít vedie k naplneniu ŠC 1.1.1, ŠC 1.1.2, ŠC 1.1.3 a ŠC 1.2.1 a ŠC 1.2.2.**

Aktivity v rámci investičných priorít 2.1 a 2.2, očakávané výsledky a výstupy sú jasne a dostatočne sformulované.

Pri navrhovaní aktivít sa vychádzalo z výsledkov a skúseností z programového obdobia 2007 - 2013 a z identifikovaných potrieb z relevantných dokumentov a medzinárodne porovnateľných štatistík, ktoré sú v súlade s ekonomickými a hospodárskymi prioritami SR, ako sú 75% výskumného potenciálu sa nachádza v Bratislavskom kraji a naopak 70% priemyselnej základne je mimo Bratislavského kraja, v BSK je sústredená významná časť MSP, v BSK sa koncentrujú podniky s vysokou tvorbou pridanej hodnoty – pôsobí tu viac ako štvrtina priemyselných podnikov s vysokou technologickou úrovňou výroby, z pohľadu výskumno-vývojového potenciálu BSK disponuje viac ako 50% celoslovenských kapacít, v Bratislave sa nachádzajú dve najväčšie univerzity: Univerzita Komenského a Slovenská technická univerzita, ktoré vzdelávajú podstatnú časť celoslovenského počtu študentov a vychovávajú kvalitnú pracovnú silu a podobne. **Charakter vymenovaných aktivít vedie k naplneniu ŠC 2.1.1, ŠC 2.1.2 a ŠC 2.2.2.**

Aktivity v rámci investičných priorít 3.1, 3.2, 3.3, očakávané výsledky a výstupy sú jasne a dostatočne sformulované.

Pri navrhovaní aktivít sa vychádzalo z výsledkov a skúseností z programového obdobia 2007 - 2013 a z identifikovaných potrieb z relevantných dokumentov a medzinárodne porovnateľných štatistík, ktoré sú v súlade s ekonomickými a hospodárskymi prioritami SR, ako sú nízka inovačná kapacita akademického sektora, nedostatok kvalifikovaných ľudských zdrojov pre VaV, nezáujem mladých ľudí o oblasť vedy

a výskumu, slabá angažovanosť SR v medzinárodnom výskume a vývoji, slabá vybavenosť výskumných inštitúcií, nedostatočná informovanosť zo strany akademického sektora o realizovanom výskume a možnostiach organizácie, absencia politík, pravidiel a nástrojov na podporu spolupráce výskumnej a priemyselnej sféry, nedostatočná stimulácia v oblasti ochrany a využívania duševného vlastníctva, chýbajúce platformy pre rozvoj spolupráce, nedostatočná spolupráca s podnikateľským sektorom a ďalšími aktérmi VaV a podobne. **Charakter vymenovaných aktivít vedie k naplneniu ŠC 3.1.1, 3.2.1 a 3.3.1.**

Aktivity v rámci investičných priorít 4.1 a 4.2, očakávané výsledky a výstupy sú jasne a dostatočne sformulované.

Pri navrhovaní aktivít sa vychádzalo z výsledkov a skúseností z programového obdobia 2007 - 2013 a z identifikovaných potrieb z relevantných dokumentov a medzinárodne porovnateľných štatistík, ktoré sú v súlade s ekonomickými a hospodárskymi prioritami SR, ako sú nízka inovačná kapacita akademického sektora, nedostatok kvalifikovaných ľudských zdrojov pre VaV, nezáujem mladých ľudí o oblasť vedy a výskumu, slabá angažovanosť SR v medzinárodnom výskume a vývoji, slabá vybavenosť výskumných inštitúcií, nedostatočná informovanosť zo strany akademického sektora o realizovanom výskume a možnostiach organizácie, absencia politík, pravidiel a nástrojov na podporu spolupráce výskumnej a priemyselnej sféry, nedostatočná stimulácia v oblasti ochrany a využívania duševného vlastníctva, chýbajúce platformy pre rozvoj spolupráce, nedostatočná spolupráca s podnikateľským sektorom a ďalšími aktérmi VaV a podobne. **Charakter vymenovaných aktivít vedie k naplneniu ŠC 4.1.1.**

Charakter jednotlivých aktivít v rámci Prioritnej osi 5 - Technická pomoc vedie k naplneniu ŠC 5.1.1, ŠC 5.1.2 a ŠC 5.1.3 a špecifické ciele sú v súlade s celkovým cieľom OP VaI.

Evaluačná podotázka 1.8: Do akej miery sú tematické ciele programu / prioritné osi / investičné priority koherentné a navzájom sa dopĺňajú (neprekrývajú)?

Operačný program Výskum a inovácie pozostáva z piatich prioritných osí. Každá prioritná os je zameraná na rozdielne oblasti:

Prioritná os 1: Podpora výskumu, vývoja a inovácií sa zameriava na podporu zvyšovania inovačnej, výskumnej a vývojovej schopnosti s dôrazom na zvyšovanie konkurencieschopnosti podnikateľského sektora v rámci tematického cieľa 1 Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií, ktorý bude napĺňaný prostredníctvom dvoch investičných priorít 1.1 a 1.2,

Prioritná os 2: Podpora výskumu, vývoja a inovácií v Bratislavskom kraji sa zameriava na podporu zvyšovania inovačnej, výskumnej a vývojovej schopnosti s dôrazom na zvyšovanie konkurencieschopnosti podnikateľského sektora v Bratislavskom kraji v rámci tematického cieľa 1 Posilnenie výskumu, technologického rozvoja inovácií, ktorý bude napĺňaný prostredníctvom dvoch investičných priorít 2.1 a 2.2

Prioritná os 3: Posilnenie konkurencieschopnosti a rastu MSP sa zameriava na stimuláciu podnikania, najmä prostredníctvom uľahčovania ekonomického využívania nových myšlienok, vzniku nových firiem a zvýšenia miery ich prežitia na trhu, vytvorenia vhodných podmienok pre podporu rastu a inovatívnosti, rozvoja nových obchodných modelov pre mikro, malé a stredné podniky a internacionalizácie, ktoré budú napĺňané prostredníctvom troch investičných priorít 3.1, 3.2 a 3.3.

Prioritná os 4: Rozvoj konkurencieschopných MSP v Bratislavskom kraji sa zameriava na komplexné riešenia podporujúce vznik a rozvoj nových perspektívnych MSP v Bratislavskom kraji, vrátane start-up a spin-off firiem ako aj ich podporu, resp. akceleráciu do ďalších fáz životného cyklu, ktoré budú napĺňané prostredníctvom dvoch investičných priorít 4.1 a 4.2, **Prioritná os 5: Technická pomoc** sa zameriava na pomoc pri zabezpečovaní plynulej implementácie operačného programu v súlade s európskou legislatívou a z požiadavkami kladenými na prípravu, riadenie, implementáciu, monitorovanie, hodnotenie, publicitu, kontrolu a audit.

- **Špecifické ciele ŠC 1.1.1, ŠC 1.1.2, ŠC 1.1.3, ŠC 1.2.1 a ŠC 1.2.2 v rámci investičných priorít 1.1 a 1.2** sú v súlade s celkovým cieľom OP VaI, s cieľmi a stratégiami v rámci stratégie Európa 2020, Stratégie výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR, Národného programu reforiem na roky 2011-2014, Partnerskej dohody SR na roky 2014-2020, s tematickým cieľom Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií. **Obsah jednotlivých špecifických cieľov vedie k napĺňaniu príslušných investičných priorít a tematického cieľa.**
- **Špecifické ciele ŠC 2.1.1, ŠC 2.2.1 a ŠC 2.2.2 v rámci investičnej priority 2.1 a 2.2** sú v súlade s celkovým cieľom OP VaI, s cieľmi a stratégiami v rámci stratégie Európa 2020, Stratégie výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR, Národného programu reforiem na roky 2011 - 2014, Partnerskej dohody SR na roky 2014 - 2020, s tematickým cieľom Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií. **Obsah jednotlivých špecifických cieľov vedie k napĺňaniu príslušných investičných priorít a tematického cieľa.**
- **Špecifické ciele ŠC 3.1.1, ŠC 3.2.1 a ŠC 3.3.1, v rámci investičných priorít 3.1, 3.2 a 3.3** sú v súlade s celkovým cieľom OP VaI, s cieľmi a stratégiami v rámci stratégie Európa 2020, Stratégie výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR, Národného programu reforiem na roky 2011 - 2014, Partnerskej dohody SR na roky 2014 - 2020, s tematickým cieľom Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií. **Obsah jednotlivých špecifických cieľov vedie k napĺňaniu príslušných investičných priorít a jednotlivých tematických cieľov.**
- **Špecifické ciele ŠC 4.1.1, v rámci investičných priorít 4.1 a 4.2** sú v súlade s celkovým cieľom OP VaI, s cieľmi a stratégiami v rámci stratégie Európa 2020, Stratégie výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR, Národného programu reforiem na roky 2011 - 2014, Partnerskej dohody SR na roky 2014 - 2020, s tematickým cieľom Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií. **Obsah jednotlivých špecifických cieľov vedie k napĺňaniu príslušných investičných priorít a jednotlivých tematických cieľov.**

2.2 Posúdenie synergií a komplementarity s inými nástrojmi resp. programami a politikami EÚ

Evaluačná podotázka 1.9: Zohľadňuje program synergiu a komplementaritu s inými nástrojmi, resp. programami a politikami EÚ?

Áno, program zohľadňuje synergiu a komplementaritu s inými nástrojmi, resp. programami a politikami EÚ.

V programu boli doplnené opisy komplementárnych alebo synergických väzieb medzi OP VaI a ďalšími operačnými programami financovanými na Slovensku z EŠIF v programovom období 2014 – 2020:

- Operačným programom Ľudské zdroje
- Integrovaným regionálnym operačným programom
- Operačným programom Integrovaná infraštruktúra
- Operačným programom Kvalita životného prostredia
- Operačným programom Efektívna verejná správa
- Programom rozvoja vidieka

Spolupráca a komplementarita je ďalej identifikovaná s nasledovnými programami:

- Horizont 2020 a Európsky výskumný priestor (ERA),
- Erasmus+,
- COSME,
- národné politiky na podporu výskumu, vývoja a inovácií.

OP VaI taktiež identifikuje prepojenie s operačnými programami v rámci Európskej územnej spolupráce.

Synergie a komplementarity s inými nástrojmi, resp. programami a politikami EÚ by mohli byť ešte detailnejšie rozpracované v tom zmysle, že okrem vecnej špecifikácie synergií a komplementarít (zameranie, aktivity) by bolo tiež žiaduce upresniť:

1. inštitucionálne zabezpečenie mechanizmov koordinácie: vecný garant, prípadné spoločné sprostredkovateľské orgány pre viac programov (ak sú plánované), koordinačné skupiny riadiacich orgánov, odborné platformy a pracovné skupiny za účelom riešenia konkrétnych synergických väzieb medzi programami, na úrovni programov, apod.;
2. nástroje mechanizmov koordinácie: koordinácie v oblasti výziev, výber projektov a ich hodnotenie (napr. spoločné hodnotiteľské komisie, zdieľanie databáz externých hodnotiteľov ai.), súlad indikátorových sústav (spoločné indikátory), integrované nástroje pre potreby cielenia intervencií v území, nastavenie absorpčnej kapacity pre splnenie danej stratégie, nastavenie a riadenie rizík pri nastavení a realizácii synergií (napr. u časovo, vecne a finančne podmienených projektov) atď.

Z hľadiska vecnej špecifikácie by bolo možné doplniť v prípade COSME synergiu u finančných nástrojov pre malé a stredné podniky. European Enterprise Network poskytuje služby na podporu podnikania malých a stredných podnikov a možno by tam bolo možné nájsť vhodné best practices.

Hodnotiteľ tiež odporúča doplniť opis koordinácie s Európskou investičnou bankou.

2.3 Posúdenie súladu stratégie OP s horizontálnymi zásadami (rovnosť príležitostí a predchádzanie diskriminácií, trvalo udržateľný rozvoj)

Evaluačná podotázka 1.10: V akom rozsahu sú popísané opatrenia na podporu rovnosti príležitostí a predchádzanie diskriminácií a v akej miere zohľadňujú celoeurópsku a národné politiky a stratégie pre túto oblasť? Sú konkrétne aktivity vyhodnotiteľné?

Opatrenia na podporu rovnakých príležitostí a predchádzania diskriminácií sú opísané dostatočne a aktivity sú vyhodnotiteľné.

Doplňujúce odporúčanie hodnotiteľa: spomenúť doterajšie skúsenosti a výsledky uplatňovania opatrení na podporu rovnakých príležitostí a na predchádzanie diskriminácií v programovacom období 2007-2013 a v nadväznosti na to zdôrazniť prípadné zmeny / posuny v poňatí týchto princípov v OP VaI 2014-2020.

Evaluačná podotázka 1.11: V akom rozsahu sú popísané opatrenia na podporu udržateľného rozvoja a v akej miere zohľadňujú celoeurópsku a národné politiky a stratégie pre túto oblasť? Sú konkrétne aktivity vyhodnotiteľné?

Opatrenia na podporu trvalo udržateľného rozvoja sú popísané dostatočne a aktivity sú vyhodnotiteľné.

Doplňujúce odporúčanie hodnotiteľa: spomenúť doterajšie skúsenosti a výsledky uplatňovania opatrení na podporu trvalo udržateľného rozvoja v programovacom období 2007-2013 a v nadväznosti na to zdôrazniť prípadné zmeny / posuny v poňatí týchto princípov v OP VaI 2014-2020.

Posúdenie a vyhodnotenie potenciálnych vplyvov OP VaI na životné prostredie a verejné zdravie je predmetom samostatného procesu SEA (podrobnejšie pozri kapitolu 6 tejto správy).

2.4 Posúdenie dodržania princípu partnerstva

Evaluačná podotázka 1.12: Do akej miery boli pri tvorbe programového dokumentu zohľadnené kritériá pre aplikáciu princípu partnerstva? Je zastúpenie partnerských inštitúcií primerané stratégii, cieľom a prioritným osiam programového dokumentu?

Kapitola 7.2.1 operačného programu stručne opisuje spôsoby uplatnenia princípu partnerstva pri tvorbe OP VaI. Zmieňuje spoluprácu pracovnej skupiny pre prípravu OP s relevantnými orgánmi ústrednej štátnej správy a s relevantnými ministerstvami a tiež zahŕňa participáciu ďalších relevantných partnerov z radov ústredných orgánov štátnej správy, hospodárskych a sociálnych partnerov vrátane vedecko-výskumnej

sféry, záujmových združení a subjektov občianskej spoločnosti. Kapitola zdôrazňuje dôležitosť princípu partnerstva pri plnení relevantných ex ante kondicionalít a informuje o zriadených pracovných skupinách. Program ďalej obsahuje v kapitole 12.3 tabuľkový prehľad 66 partnerských subjektov zapojených do prípravy operačného programu doplnený o počet členov.

Základné východiská aplikácie princípu partnerstva a viacúrovňového riadenia stanovuje článok 5 všeobecného nariadenia. Ukladá členským štátom vytvoriť v súlade s ich inštitucionálnym a právnym rámcom partnerstvá s príslušnými regionálnymi a miestnymi orgánmi.

Úlohou riadiaceho orgánu je zabezpečiť transparentný výber partnerov. Ide o inštitúcie, organizácie a skupiny, ktoré môžu významne ovplyvniť alebo môžu byť významne ovplyvnené vykonávaním operačného programu. Výber preto musí byť pluralitný a má zahŕňať rôzne typy a veľkosti organizácií od verejnej správy, podnikateľského sektora až po mimovládne neziskové organizácie. Na partnerstve sa majú podieľať títo partneri:

- a) relevantné orgány územnej samosprávy a iné orgány verejnej správy;
- b) subjekty z oblasti hospodárskej a sociálnej;
- c) subjekty zastupujúce občiansku spoločnosť, vrátane partnerov pôsobiacich v oblasti ochrany životného prostredia, mimovládne organizácie a subjekty zodpovedné za podporu sociálneho začlenenia, rodovej rovnosti a nediskriminácie.

Existujúce zastúpenie partnerov zapojených do prípravy OP VaI možno považovať za primerané stratégie, cieľom a prioritným osiam programového dokumentu, ale mierne nevyvážené z pohľadu zastúpenia všetkých troch vyššie uvedených hlavných kategórií partnerov. Zo zoznamu partnerov vyplýva, že viac ako polovica je zastúpená orgánmi územnej samosprávy, orgánmi verejnej správy (vrátane štátom zriadených a rozpočtových organizácií), ďalej sú tu zastúpené najrôznejšie profesijné a záujmové organizácie (združenia, únie, zväzy, asociácie, komory a pod.) a len veľmi malý počet subjektov - v podstate iba dvoch - možno považovať za také, ktoré zastupujú občiansku spoločnosť (Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti a Vidiecky parlament SR).

Úlohou riadiaceho orgánu je zapojiť partnerov do prípravy a realizácie programu. Čo sa týka fázy prípravy programu, partneri by mali byť zapojení do nasledujúcich oblastí:

- analýza a identifikácia potrieb;
- definícia a výber priorít a súvisiacich špecifických cieľov;
- definícia intervenčnej logiky;
- pridelenie finančných prostriedkov;
- vymedzenie špecifických ukazovateľov programu;
- vykonávanie horizontálnych zásad stanovených v článkoch 7 a 8 všeobecného nariadenia;
- zloženie monitorovacieho výboru.

Čo sa týka zloženia monitorovacieho výboru, riadiaci orgán by mal stanoviť jasné a transparentné pravidlá týkajúce sa členstva. Predovšetkým by mal:

- pri výbere členov monitorovacieho výboru, ak je to možné, zapojiť partnerov, ktorí sa podieľali na príprave programu;
- spolu s partnermi usilovať o podporu rovnosti medzi mužmi a ženami a rovnosti príležitostí pre členstvo/zastúpenie v monitorovacom výbore;
- zverejniť zoznam členov monitorovacieho výboru a prípadných ďalších vytvorených pracovných skupín k programu;
- zabezpečiť od členov monitorovacieho výboru vyhlásenie potvrdzujúce ich záväzky týkajúce sa ochrany osobných údajov, dôvernosti a konfliktu záujmov.

V nadväznosti na vyššie uvedené hodnotiteľ odporúča ďalej rozšíriť a doplniť text operačného programu tak, aby obsahoval konkrétne informácie o tom, akým spôsobom boli aplikované vyššie uvedené princípy partnerstva vo vzťahu k OP VaI.

Evalučná podotázka 1.13: Akým spôsobom a v akom rozsahu budú partneri zapojení do implementácie, hodnotenia a monitorovania programu?

Zapojenie partnerov do implementácie programu, tj. predovšetkým do prípravy výziev, správ o pokroku. Monitorovanie a hodnotenie programu by malo byť zaistené nasledujúcim spôsobom:

- A. Zapojenie partnerov do monitoringu: riadiaci orgán by mal zapojiť partnerov - v rozsahu zodpovednosti monitorovacieho výboru - do sledovania vecného a finančného pokroku realizácie jednotlivých prioritných osí OP VaI. Okrem toho by mali partneri spolupracovať s riadiacim orgánom v rámci činnosti monitorovacieho výboru a pracovných skupín na príprave výročných správ o vykonávaní programu.
- B. Zapojenie partnerov do reportingu: riadiaci orgán by mal zapojiť príslušných partnerov do prípravy správ o pokroku podľa článku 52 všeobecného nariadenia, a to predovšetkým prostredníctvom monitorovacieho výboru. Informácie obsiahnuté v týchto správach musia poskytovať informácie, ktoré umožnia posúdiť úlohu partnerov pri vykonávaní operačného programu. Okrem uvedeného musí obsahovať prehľad stanovísk partnerov v priebehu konzultačného procesu a tiež spôsob, akým boli vzaté do úvahy.
- C. Zapojenie partnerov do hodnotenia: riadiaci orgán zapojí príslušných partnerov do hodnotenia programu prostredníctvom monitorovacieho výboru a prípadne aj do osobitnej pracovnej skupiny pre hodnotenie. Zároveň by mal riadiaci orgán konzultovať s relevantnými partnermi závery a zistenia z hodnotení vykonaných počas programového obdobia.
- D. Zapojenie partnerov do výziev na predkladanie projektov: tam, kde to považuje za vhodné, môže riadiaci orgán zapojiť relevantných partnerov aj do prípravy výziev na predkladanie projektov. V tom prípade však musia byť vopred jasné postupy a pravidlá tak, aby sa zabránilo prípadnému konfliktu záujmov akéhokolvek partnera alebo jeho zástupcu, najmä v prípade, kedy by mohol vystupovať ako predkladateľ projektov a/alebo hodnotiteľ.

V nadväznosti na vyššie uvedené zostávajú v platnosti predchádzajúce odporúčania hodnotiteľa doplniť text operačného programu tak, aby obsahoval konkrétne informácie o tom, akým spôsobom budú aplikované vyššie uvedené princípy zapojenie partnerov do implementácie, hodnotenia a monitorovania OP VaI, vrátane zhodnotenia skúseností zo súčasného programového obdobia.

3 Ukazovatele, monitoring a evaluácia

3.1 Posúdenie nastavenia ukazovateľov, vrátane skúseností z programového obdobia 2007-2013

Dňa 17. decembra 2013 boli prijaté finálne verzie nariadení Európskeho parlamentu a rady, ktoré sa týkajú spoločných ustanovení k EFRR, ESF, KF, EPFRV, EFNHR, ako aj samostatných nariadení k EFRR a ESF¹. Finálne verzie nariadení s konečnou platnosťou stanovili základné pravidlá pre nastavenie ukazovateľov, potvrdili dôraz na výsledky intervencií a priniesli zoznamy spoločných ukazovateľov výstupov (pre ESF aj EFRR) a výsledkov (len pre ESF).

Návrh OP VaI zo dňa 14.04.2014, ktorý je predmetom tejto ex ante hodnotiacej správy, je v pokročilom štádiu rozpracovanosti. Z pohľadu nastavenia ukazovateľov a systému monitorovania a hodnotenia je možné v tejto verzii programového dokumentu predbežne zhodnotiť väčšinu prvkov tohto komplexného systému, keďže obsahuje finančné alokácie, cieľové hodnoty ukazovateľov aj mílniky pre výkonnostný rámec.

Systém zberu dát a postupy na monitorovanie programu nie sú v programovom dokumente rozpracované, nakoľko tieto kapitoly už nie sú podľa Vzoru operačných programov v rámci cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti z marca 2014 jeho povinnou súčasťou. V dôsledku toho sa ex ante hodnotitelia nemôžu vyjadriť k trom evaluačným podotázkam, a to:

- Je systém zberu dát nastavený tak, aby poskytoval údaje pre rôzne typy hodnotení?
- Sú postupy na monitorovanie programu a zber potrebných údajov popísané dostatočne?
- Je zabezpečená efektívna a účinná elektronická výmena a správa údajov? (vyhodnotí sa v spolupráci s internými kapacitami riadiaceho orgánu a CKO).

Evaluačná podotázka 2.1: Sú pre každú prioritu uvedené merateľné ukazovatele? Sú jasné, relevantné, merateľné, štatisticky validné, spoľahlivé a vhodné pre program? Merajú ukazovatele výsledku všetky zmeny, ktoré má program dosiahnuť?

Merateľné ukazovatele sú v programovom dokumente uvedené na nasledovných miestach:

- 1) Tabuľka č. 1.3 Prehľad investičnej stratégie programu – zobrazuje špecifické ukazovatele výsledkov programu zodpovedajúce špecifickému cieľu.
- 2) Tabuľky na úrovni každého špecifického cieľa – zobrazujú špecifické ukazovatele výsledkov programu zodpovedajúce špecifickému cieľu.
- 3) Tabuľky na úrovni každej investičnej priority – zobrazujú spoločné a špecifické ukazovatele výstupu na úrovni investičnej priority.
- 4) Tabuľky na úrovni každej prioritnej osi (okrem prioritnej osi 5 Technická pomoc) – zobrazujú ukazovatele výstupu pre výkonnostný rámec na úrovni prioritnej osi.

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006,

Nariadenie Európskeho parlamentu a rady (EÚ) č. 1304/2013 zo 17. decembra 2013 o Európskom sociálnom fonde a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1081/2006,

Nariadenie Európskeho parlamentu a rady (EÚ) č. 1301/2013 zo 17. decembra 2013 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a o osobitných ustanoveniach týkajúcich sa cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti, a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1080/2006.

Vo väčšine prioritných osí bol v porovnaní s predchádzajúcim návrhom OP VaI zredukovaný počet ukazovateľov. Týka sa to najmä ukazovateľov výsledku, keďže v hodnotenej verzii programu je každému špecifickému cieľu priradený jeden ukazovateľ výsledku. **Vo väčšine prípadov ukazovatele výsledku dobre korešpondujú s najdôležitejšími očakávanými výsledkami pre jednotlivé špecifické ciele.** V prevažnej miere však majú charakter kontextových ukazovateľov na úrovni hospodárstva SR, takže program k ich plneniu prispieje, ale budú ovplyvňované aj celkovým ekonomickým vývojom a správaním jednotlivých ekonomických subjektov. Z pohľadu budúcich hodnotení pravdepodobne nebude možné presne vyčíslit príspevok OP VaI k zmene hodnôt týchto ukazovateľov (najmä v prioritných osiach 3 a 4).

Použité ukazovatele výstupu sú v prevažnej miere vybrané spomedzi spoločných ukazovateľov definovaných v prílohe I k EFRR nariadeniu. Počet špecifických ukazovateľov výstupu bol taktiež mierne zredukovaný.

Na základe analýzy nastavenia ukazovateľov z pohľadu intervenčnej logiky **je možné vo všeobecnosti konštatovať, že navrhnuté merateľné ukazovatele sú jasné, relevantné, merateľné, štatisticky validné, spoľahlivé a vhodné pre program.** Podľa názoru ex ante hodnotiteľov merajú zvolené ukazovatele najdôležitejšie zmeny, ktoré má program dosiahnuť.

Napriek vyššie uvedenému pozitívnemu hodnoteniu boli navrhnuté ďalšie odporúčania na ich zlepšenie:

- Ukazovateľ výstupu „Počet podaných patentových prihlášok“ je navrhnutý v rámci IP 1.1, 1.2, 2.1 aj 2.2. Zároveň je ten istý ukazovateľ aj ukazovateľom výsledku pri špecifických cieľoch 1.1.1, 1.1.3 a 2.1.1, čo je metodicky nesprávne. Navrhujeme nahradiť ukazovateľ výstupu „Počet podaných patentových prihlášok“ ukazovateľom „Počet prihlášok registrácie práv duševného vlastníctva“, ktorý je všeobecnejší a zahŕňa aj iné typy duševného vlastníctva než patenty.
- Ukazovateľ výsledku „Miera prežitia nových podnikov na trhu po dvoch rokoch“ (uvedený v IP 3.1) musí byť definovaný tak, aby odlišil aktívne podniky od neaktívnych (ale nezrušených) podnikov.
- Ukazovateľ výsledku „Nárast ziskovosti MSP“ (uvedený v IP 4.1) odporúčame nahradiť iným ukazovateľom, nakoľko zisk je účtovná položka, ktorú sa podnikatelia snažia znižovať, aby tým znížili svoj daňový základ. Okrem toho je tento ukazovateľ sledovaný pri IP 4.1, teda pri intervenciách v Bratislavskom kraji, ktorých príspevok k celkovej ziskovosti MSP na Slovensku bude zanedbateľný.
- Zvážiť doplnenie ukazovateľov podielu cieleného vs. necieleného výskumu a podielu základného vs. aplikovaného výskumu.

Evaluačná podotázka 2.2: Reflektuje nastavenie merateľných ukazovateľov, nedostatky týkajúce sa merateľných ukazovateľov a monitorovania z predchádzajúcich programových období?

OP VaI 2014 – 2020 nadväzuje na dva operačné programy implementované v programovom období 2007 – 2013, a to OP Výskum a vývoj riadený Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR a OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast riadený Ministerstvom hospodárstva SR.

Podľa informácií, ktoré majú ex ante hodnotitelia k dispozícii, na úrovni Centrálného koordinačného orgánu neexistuje materiál obsahujúci ponaučenia (lessons learned) z nastavenia a sledovania merateľných ukazovateľov EFRR v programovom období 2007-2013.

Návrh OP VaI obsahuje prílohu č. 4 Skúsenosti z programového obdobia 2007 – 2013. Z pohľadu nastavenia ukazovateľov sú relevantné tieto body:

- Nevhodne nastavený systém hodnotenia obsahovej kvality a pridanej hodnoty projektov OP VaV (nevhodne nastavené indikátory; slabý dôraz na obsahovú stránku implementácie projektu a zvýšený dôraz na administratívnu stránku projektov).

- Skúsenosti s vykazovaním účinnosti intervencií v rámci OP KaHR poukázali na potrebu vhodnejšieho nastavenia merateľných ukazovateľov na programové obdobie 2014 – 2020, ich jednoznačného prepojenia z projektovej úrovne na programovú úroveň, a to predovšetkým v súvislosti s previazanosťou na špecifické ciele jednotlivých opatrení a prioritných osí, ich relevancie k podporovaným aktivitám, efektívnosťou ich merania a vykazovania, zrozumiteľnosťou a v konečnom dôsledku ich záväznosťou pre prijímateľa. Nemenej dôležitým faktorom je potreba vyjasnenia definície, logiky a merania každého core / hlavného merateľného ukazovateľa z centrálnej úrovne tak, aby sa dal agregovať z úrovne projektu až na najvyššiu požadovanú úroveň.
- Podstatným ponaučením sú chýbajúce záznamy z procesu nastavenia kvantifikovaných cieľov operačného programu, ktoré by v mnohých prípadoch priniesli zdôvodnenie odchýlky skutočných hodnôt od nastavených plánov. V rámci príslušnej časti OP Výskum a inovácie zabezpečí MH SR komplexné analytické podklady k nastaveniu cieľových hodnôt merateľných ukazovateľov, ako k celému systému monitorovania. Tento nedostatok bude v rámci OP Výskum a inovácie odstránený samostatným dokumentom, ktorý bude tvoriť ucelený záznam o priebehu nastavovania procesov monitorovania a hodnotenia.
- V rámci programového obdobia 2007 – 2013 sa vo výraznej miere spoliehalo na názov merateľných ukazovateľov, ktoré mali jednoznačne indikovať jeho podstatu. V rámci tohto obdobia sa nezaviedol od začiatku programového obdobia jednoznačný definičný rámec merateľných ukazovateľov, ktorý by prispel k zvýšeniu internej validity vykazovaných, ako aj analyzovaných hodnôt. Z uvedeného dôvodu MH SR intenzívne vníma potrebu vzniku jednoznačných trans-rezortných definícií merateľných ukazovateľov. Zavedením jednotného systému na úrovni všetkých rezortov vznikne transparentná štruktúra monitorovaných ukazovateľov, ktoré bude možné plnohodnotne analyzovať.
- V nadväznosti na slabé stránky systému monitorovania v súčasnom programovom období 2007 – 2013 je hodnotenie v rámci mnohých intervencií OP jediným prostriedkom pre odhalenie prínosu k pozitívnemu socio-ekonomickému vývoju na Slovensku. S ohľadom na minulosť a súčasný stav sa dá konštatovať, že pri koncipovaní OP KaHR sa nedostatočne stanovila údajová základňa a metodika pre odhad týchto prínosov. Konkrétne by k odhaleniu príčinných vzťahov, efektu a intervencií malo prispieť hodnotenie dopadov, ako jeden z kľúčových nástrojov na odhad kvalitatívnych zmien operačného programu. Keďže monitorovanie je nástroj najmä popisujúci len kvantitatívne výsledky intervencií, je v ďalšom programovom období potrebné venovať obom systémom zvýšenú pozornosť. Uvedenú potrebu navrhuje MH SR čiastkovo vyriešiť zavedením skupiny merateľných ukazovateľov, ktoré budú najmä podkladom pre analýzy a hodnotenia. Pôjde o monitorovanie tak kvalitatívneho posunu programu v rámci textovej časti monitorovacej správy, ako aj veľmi pestrú kvantitatívnu časť monitorujúcu finančnú a hospodársku kondíciu podporeného subjektu, príspevok k znižovaniu miery zamestnanosti, zníženie energetickej náročnosti, nárast inštalovaných kapacít, využiteľnosť výrobných kapacít podporeného podniku, či podnety na zlepšenie procesu implementácie a podobne.

Aktuálne nastavenie merateľných ukazovateľov reflektuje vyššie uvedené nedostatky iba čiastočne. Podľa názoru ex ante hodnotiteľov jedine výstupové ukazovatele „Počet podaných patentových prihlášok“ resp. „Počet prihlášok registrácie práv duševného vlastníctva“ nepriamo merajú obsahovú kvalitu projektov. Na úrovni výsledkových ukazovateľov je možné vnímať kvalitu projektov okrem počtu podaných patentových prihlášok aj prostredníctvom účasti na projektoch medzinárodnej spolupráce, avšak ide skôr o sekundárne efekty ovplyvnené ďalšími faktormi, nielen kvalitou samotných projektov.

Zlepšenie intervenčnej logiky programu a previazanosti merateľných ukazovateľov na rôznych úrovniach je predmetom zhodnotenia v evaluačnej podotázke 2.1. Vylepšenia oproti obdobiu 2007 – 2013 sú však už viditeľné.

Samostatný dokument, ktorý bude tvoriť ucelený záznam o priebehu nastavovania procesov monitorovania a hodnotenia, zatiaľ nemali ex ante hodnotitelia k dispozícii.

Definičný rámec merateľných ukazovateľov zatiaľ existuje len ako pracovná verzia vo forme excelovských tabuliek. Po konečnom schválení programu bude potrebné spracovať tento dokument do „user friendly“ formátu.

Dátová základňa a systém hodnotenia a monitorovania sú zatiaľ v operačnom programe rozpracované nedostatočne. Ich posúdenie bude predmetom nasledujúcich ex ante hodnotiacich správ.

Popri nedostatkoch uvedených v prílohe č. 2 OP VaI identifikovali ex ante hodnotitelia aj ďalšie ponaučenia z programového obdobia 2007 – 2013, ktoré je vhodné zohľadniť:

- Ukazovateľom tvorby pracovných miest bola v programovom období 2007 – 2013 pri intervenciách zameraných na výskum a inovácie prikladaná príliš vysoká dôležitosť. Technologické inovácie by vo všeobecnosti mali zvyšovať mieru automatizácie výrobných procesov a tým znižovať intenzitu ľudskej práce, takže v niektorých prípadoch boli najmä podnikateľské subjekty umelo tlačené k vytváraniu nepotrebných nových pracovných miest, čo následne viedlo aj k ich fiktívnemu vykazovaniu alebo rušení iných pracovných miest. V programovom období odporúčame sledovať tvorbu pracovných miest len na úrovni výstupových ukazovateľov a len pri odôvodnených typoch intervencií.
- Je potrebné vyhnúť sa chybnému nastaveniu ukazovateľom z obdobia 2007 – 2013. Napríklad v OP KaHR spôsobil problémy ukazovateľ „Úspory energie získané realizáciou podporených projektov“, keďže úspora energie vyjadrená v TJ/rok dosahuje každý rok odlišnú hodnotu, ktorá môže medziročne stúpať aj klesať. Nejasnosti boli aj pri sledovaní kontextového ukazovateľa „Súhrnný index inovatívnosti“, ktorý bol sledovaný ako poradie krajiny aj ako koeficient v intervale 0 – 1. V OP VaV spôsobovala problémy duplicita ukazovateľov, t.j. uvádzanie rovnakého ukazovateľa ako výsledku aj ako dopadu.

Evalučná podotázka 2.3: Sú navrhované kvantifikované cieľové hodnoty ukazovateľov výstupov a výsledkov reálne a splniteľné (najmä vzhľadom na finančné rozdelenie prostriedkov)?

Verzia OP VaI zo 14.04.2014 po prvý krát uvádza finančné alokácie a na ich základe stanovuje cieľové hodnoty merateľných ukazovateľov, ktoré majú byť dosiahnuté v roku 2023. Zdôvodnenie a výpočet cieľových hodnôt nie je súčasťou operačného programu, takže tieto podklady boli ex ante hodnotiteľom dodatočne poskytnuté vo forme excelovskej tabuľky.

Pri nastavovaní cieľových hodnôt boli použité dva rôzne prístupy: priemerné jednotkové náklady rovnakých ukazovateľov OP VaV 2007 – 2013 resp. OP KaHR 2007 – 2013 alebo kvalifikovaný expertný odhad na základe skúsenosti z predchádzajúceho obdobia. Okrem toho sú cieľové hodnoty niektorých ukazovateľov vypočítané z cieľových hodnôt iných logicky súvisiacich ukazovateľov.

Ex ante hodnotiteľ nemá možnosť overiť správnosť výpočtu priemerných jednotkových nákladov v operačných programoch 2007 – 2013. **Vychádzajúc z predpokladu, že použité jednotkové ceny sú správne a že cieľová hodnota ukazovateľov výstupov bola správne vypočítaná z predpokladanej alokácie na danú aktivitu a príslušných priemerných nákladov, mali by byť navrhované kvantifikované cieľové hodnoty ukazovateľov výstupov reálne a splniteľné.**

Posúdenie cieľových hodnôt ukazovateľov výsledkov bude predmetom nasledujúcej ex ante hodnotiacej správy, nakoľko ex ante hodnotitelia nemali k dispozícii úplné podklady k spôsobu výpočtu týchto cieľových hodnôt.

Evalučná podotázka 2.4: Do akej miery a akým spôsobom prispievajú stanovené výstupy k dosiahnutiu očakávaných výsledkov?

Ukazovatele výstupov vychádzajú predovšetkým zo spoločných ukazovateľov definovaných v prílohe I k nariadeniu EFRR. V každej investičnej prioritě sú doplnené niekoľkými špecifickými ukazovateľmi, ktoré boli zadefinované pre použitie v slovenských podmienkach. V porovnaní s predchádzajúcimi verziami OP VaI bola vylepšená a vyjasnená kauzálna väzba medzi aktivitami, výstupmi a očakávanými výsledkami.

Na základe súčasného nastavenia intervenčnej logiky programu je možné predpokladať, že dôsledná realizácia plánovaných aktivít povedie k dosiahnutiu stanovených výstupov a tie prispejú k dosiahnutiu očakávaných výsledkov.

Evaluačná podotázka 2.6: Sú stanovené merateľné ukazovatele vhodné ako základ pre monitorovanie, hodnotenie a preskúmanie výkonnosti programu?

Ukazovatele výstupov sú podľa názoru ex ante hodnotiteľov vhodné ako základ pre monitorovanie, hodnotenie a preskúmanie výkonnosti programu.

Problematické z pohľadu hodnotenia a preskúmania výkonnosti programu môžu byť niektoré navrhnuté výsledkové ukazovatele, ktoré majú charakter kontextových ukazovateľov na úrovni hospodárstva SR. Konkrétne ide o nasledovné ukazovatele:

- Podiel podnikov uplatňujúcich výskum, vývoj a inovácie (ŠC 1.2.2 a ŠC 2.2.2)
- Miera prežitia nových podnikov na trhu po dvoch rokoch (ŠC 3.1.1)
- Podiel MSP na exporte (ŠC 3.2.1)
- Nárast pridanej hodnoty (ŠC 3.3.1)
- Nárast ziskovosti MSP (ŠC 4.1.1)

Je nespochybniteľné, že realizácia programu k ich plneniu prispeje, ale budú ovplyvňované aj celkovým ekonomickým vývojom a správaním jednotlivých ekonomických subjektov. Na rozdiel od ESF však v zmysle usmernení EK majú výsledkové ukazovatele EFRR a Kohézneho fondu merať zmenu situácie na úrovni členského štátu, regiónu, sektora alebo cieľovej populácie, nielen na úrovni podporených subjektov. **V tomto zmysle sú teda navrhnuté ukazovatele v poriadku, avšak z pohľadu budúcich hodnotení pravdepodobne nebude možné presne vyčíslit' príspevok OP VaI k zmene hodnôt týchto ukazovateľov.**

Evaluačná podotázka 2.11: Sú všetky merateľné ukazovatele definované dostatočne zrozumiteľne?

V operačnom programe resp. v jeho prílohách nie sú uvedené definície merateľných ukazovateľov.

Definičný rámec merateľných ukazovateľov zatiaľ existuje len ako pracovná verzia vo forme excelovských tabuliek. Po konečnom schválení programu bude potrebné spracovať tento dokument do „user friendly“ formátu a zabezpečiť jednoznačnú zrozumiteľnosť všetkých ukazovateľov v rámci CKO, RO a SORO ako aj pre verejnosť/žiadateľov o NFP.

3.2 Posúdenie nastavenia míľnikov

Evaluačná podotázka 2.5: Sú míľniky a čiastkové ciele pre výkonnostný rámec zvolené vhodne a reálne?

Výkonnostný rámec a s tým súvisiaci mechanizmus pridelovania výkonnostnej rezervy je oproti predchádzajúcim programovým obdobiam novinkou. Je upravený predovšetkým Nariadením Európskeho parlamentu a rady (EÚ) č. 1303/2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o EŠIF. Písmeno b) bod v) prvého pododseku článku 96 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 určuje, že operačný program vymedzuje „pre každú prioritnú os, ktorá sa netýka technickej pomoci, určenie vykonávacích krokov a finančných ukazovateľov a ukazovateľov výstupu, a prípadne ukazovateľov výsledkov, ktoré sa použijú ako čiastkové ciele a zámery výkonnostného rámca v súlade s článkom 21 ods. 1 a prílohou II“. Príloha II k uvedenému nariadeniu hovorí, že „čiastkové ciele stanovené na rok 2018 zahŕňajú finančné ukazovatele, ukazovatele výstupov a prípadne ukazovatele výsledkov, ktoré sú úzko spojené s intervenciami v rámci podporovaných politík.“ Z uvedeného vyplýva, že každá prioritná os okrem technickej pomoci by mala mať stanovený míľnik na rok 2018 pre najmenej jeden finančný ukazovateľ a najmenej jeden ukazovateľ výstupu.

Pre zhodnotenie reálnosti nastavených míľnikov je možné použiť údaje o čerpaní prostriedkov Štrukturálnych fondov 2007 – 2013 k 31.12.2011 (t.j. koniec piateho roku sedemročného cyklu, čo zodpovedá dátumu 31.12.2018 v programovom období 2014 – 2020). Podľa údajov CKO² dosiahlo čerpanie prostriedkov ŠF/KF k 31.12.2011 (po zohľadnení nezrovnalostí a vrátených finančných prostriedkov deklarovaných v žiadostiach o platbu na EK) 25,02 % z celkového záväzku 2007 – 2013. Najvyššie miery čerpania dosiahli OP Zdravotníctvo (42,49 %) a Regionálny operačný program (38,62 %), zatiaľ čo najnižšie percentuálne čerpanie finančných prostriedkov ŠF zo záväzku 2007 – 2013 vykázal OP Vzdelávanie (13,36 %). OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast dosiahol mieru čerpania 37,73 %, zatiaľ čo OP Výskum a vývoj iba 20,14 %.

Z pohľadu pravidla n+3 musia byť do konca roku 2018 vyčerpané alokácie na roky 2014 a 2015, ktoré predstavujú približne 25 % celkovej alokácie bez výkonnostnej rezervy. **Je preto možné konštatovať, že nastavenie míľnikov finančných ukazovateľov pre rok 2018 rešpektuje pravidlo n+3.** Vzhľadom na nízke čerpanie OP VaV v porovnateľnom období je však míľnik finančného ukazovateľa PO 1, ktorá má najvyššiu alokáciu zo všetkých prioritných osí, nastavený pomerne ambiciózne (30,41 %). Odporúčame preto zvážiť zníženie míľnika finančného ukazovateľa PO 1 na úroveň 26 – 27 %.

Čo sa týka míľnikov pre výstupy, namiesto ukazovateľov výstupu boli míľniky stanovené pre kľúčové vykonávacie kroky, keďže hodnoty míľnika sú stanovené na ukončené operácie. Dĺžka realizácie projektov sa predpokladá 2 – 3 roky, takže k 31.12.2018 sa nepredpokladajú ukončené operácie resp. iba malý počet. Zatiaľ čo v prioritnej osi 1 a 2 boli zvolené kľúčové vykonávacie kroky zamerané na kontrahovanie výskumných inštitúcií, v prioritnej osi 3 a 4 bude sledovaný počet podporených podnikov prostredníctvom poradenských centier pre MSP (v rámci ukončených aj neukončených operácií). **Míľniky a čiastkové ciele pre výkonnostný rámec sú z pohľadu ex ante hodnotenia zvolené vhodne a reálne.**

3.3 Posúdenie nastavenia systému riadenia vrátane administratívnych kapacít a administratívneho zaťaženia prijímateľov

Evalučná podotázka 2.8: Je spôsob implementácie programu, vrátane administratívnych kapacít nastavený primerane a efektívne?

Nastavenie systému riadenia zatiaľ nie je možné hodnotiť, nakoľko táto oblasť je v tejto verzii OP VaI uvádzaná len v rámci všeobecného konštatovania, ktoré orgány a inštitúcie sú zodpovedné za príslušné oblasti implementácie.

Systém riadenia implementácie bude popísaný v kapitole 7 „Systém implementácie“. Riadenie implementačného procesu je potrebné podrobne rozpracovať na základe príslušných dohôd o rozdelení právomocí, úloh a povinností medzi jednotlivé riadiace inštitúcie a útvary.

Finančné krytie pre podporu a rozvoj implementačných štruktúr zabezpečuje Prioritná os 5 prostredníctvom svojich Špecifických cieľov. Prioritné ciele v dostatočnej miere pokrývajú všetky oblasti implementácie OP od vzdelávacích aktivít cez zabezpečenie potrebnej technickej infraštruktúry až po aktivity spojené s prípravou, riadením, monitorovaním a informovaním.

Evalučná podotázka 2.9: Sú opatrenia na zníženie administratívneho zaťaženia prijímateľov reálne a dosiahnuteľné?

Táto problematika je riešená v kapitole 10 „Zníženie administratívnej záťaže prijímateľov“. V časti 10.1 „Hodnotenie administratívnej záťaže žiadateľov a prijímateľov NFP v programovom období 2007 – 2013“ je stručne skonštatované, ktoré oblasti implementácie komplikovali realizáciu projektov zo strany prijímateľov. V časti 10.2 „Plánované aktivity na znižovanie administratívnej záťaže v rámci OP VaI“ sú

² Správa o implementácii a čerpaní štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu v rámci operačných programov Národného strategického referenčného rámca za obdobie od 1. 7. 2011 do 31. 12. 2011 a informácia o stave ukončovania projektov ISPA/Kohézny fond, Kohézneho fondu a štrukturálnych fondov programového obdobia 2004 – 2006 k 31. 12. 2011

uvedené **navrhované aktivity na zníženie tejto administratívnej záťaže. Navrhované aktivity sa zdajú dobre navrhnuté a mali by prispieť ak zníženiu administratívnej záťaže.**

K navrhovaným aktivitám „Vytvorenie jednotného elektronického systému na predkladanie pracovných a kumulatívnych mesačných výkazov práce ...“ a „Vytvorenie chránenej elektronickej komunikácie...“ je potrebné poznamenať, že ak sa softvér, ktorý bude túto činnosť zabezpečovať, už v tomto čase netvorí, t. j. ešte sa len začne vypracovávať, nie je reálny predpoklad jeho včasného dokončenia tak, aby mohol byť od roku 2015 nasadený do praxe.

Navrhujeme doplniť aktivity o zvýšenie vedomostí v oblasti verejného obstarávania, nakoľko táto oblasť spôsobovala v minulom programovom období značné komplikácie a zdržania (napr. aplikovať modelové vzory dokumentácie k VO v užívateľsky jednoduchom on-line prostredí).

Evalučná podotázka 2.12: Je zabezpečená efektívna a účinná elektronická výmena a správa údajov?

Efektívnosť a účinnosť elektronickej výmeny a správy údajov zatiaľ nie je možné hodnotiť, nakoľko táto oblasť nie je v tejto verzii OP VaI spracovaná.

Evalučná podotázka 2.13: Je zabezpečené funkčné oddelenie jednotlivých orgánov zapojených do implementácie?

Na základe uznesenia vlády SR č. 139/2013 z 20. marca 2013 je štruktúra riadiacich štruktúr nasledovná:

- Riadiaci orgán - Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
- Sprostredkovateľský orgán pod Riadiacim orgánom - Ministerstvo hospodárstva SR
- Certifikačný orgán a Orgán auditu - Ministerstvo financií SR
- Centrálny koordinačný orgán - Úrad vlády SR

Konkrétne odbory a oddelenia zabezpečujúce implementačné procesy zatiaľ nie sú v tejto verzii návrhu OP VaI uvedené.

Z vyššie uvedených údajov je vidieť, že funkčné oddelenie orgánov zapojených do implementácie je zabezpečené už tým, že každý orgán spadá pod iné ministerstvo, resp. ÚV SR s výnimkou Certifikačného orgánu a Orgánu auditu, ktoré spadajú pod MF SR.

3.4 Posúdenie nastavenia systému monitorovania a hodnotenia

Evalučná podotázka 2.10: Sú postupy na monitorovanie programu a zber potrebných údajov popísané dostatočne?

Postupy na monitorovanie programu a systém zberu dát nie sú v programovom dokumente rozpracované, nakoľko tieto kapitoly nie sú podľa *Vzoru operačných programov v rámci cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti*, ktorý tvorí prílohu I vykonávacieho nariadenia Komisie (EU) č. 288/2014, jeho povinnou súčasťou.

K textu operačného programu je pripojená samostatná Príloha č. 9: "Základné princípy monitorovania a hodnotenia implementácie OP VaI", ktorá obsahuje zatiaľ skôr všeobecný opis pojmov monitorovania, hodnotenia a základné princípy fungovania týchto systémov, bez konkrétneho spôsobu uplatnenia týchto postupov v OP VaI. Zároveň je v texte prílohy poznámka, že systém monitorovania a hodnotenia je ďalej rozpracovávaný.

Dôvody, prečo by mali byť ustanovené a popísané základné pravidlá monitorovania OP VaI primárne vyplývajú z požiadaviek EK definovaných vo všeobecnom nariadení a z Partnerskej dohody, v ktorej sa SR zaväzuje voči EK k určitým činnostiam v oblasti monitorovania, vyhodnocovania a podávania správ a informácií o implementácii ESI fondov. Ďalším podstatným dôvodom je zabezpečiť kvalitné dáta a

podklady o stave implementácie programu a jeho jednotlivých operácií pre potreby riadenia, plánovania a vyhodnocovania OP VaI.

Hodnotiteľ odporúča spracovateľovi definovať (napríklad formou samostatného dokumentu) základné princípy a postupy v oblasti monitorovania, a to najmä v oblastiach: používanie terminológie, popis dát, použitie zdrojov dát, zabezpečenie kvality, rozsahu a aktuálnosti dát, nastavenie a dodržiavanie procesov, postupov a lehôt, procesu elektronizácie a zdieľanie a uverejňovanie správ a informácií. Dodržiavanie pravidiel monitorovania povedie k naplneniu princípu tzv. „jednej verzie pravdy“ (zaznamenávanie, uchovanie, sledovanie, vykazovanie a interpretovanie určitej skutočnosti zakaždým a každým subjektom rovnakým spôsobom).

Nasledujúce odporúčajúce pravidlá monitorovania a zberu dát by mali byť platné pre všetky subjekty implementačnej štruktúry OP VaI aj ďalšie externé subjekty, ktoré sú zapojené do implementácie OP VaI:

1. Stanoviť a dodržiavať jednotnú terminológiu (plné a skrátené názvy, skratky) vo všetkých správach a informáciách o implementácii OP VaI, pri komunikácii so subjektami implementačnej štruktúry a s žiadateľmi / príjemcami v rámci pravidiel pre žiadateľov / príjemcov, a to za účelom zabezpečiť zrozumiteľnosť a zjednodušenie pre administratívnu kapacitu a žiadateľov / príjemcov.
2. Riadne identifikovať všetky dáta v správach a informáciách o implementácii OP VaI a vstupoch do ITMS (v texte, tabuľkách, grafoch a v iných grafických znázorneniach) s pomocou atribútov, ktoré jednoznačne určujú obsah a formu dát.
3. Zaokrúhľovať číselné údaje spravidla na celé čísla, finančné čiastky v absolútnych hodnotách na dve desatinné miesta a hodnoty indikátorov až na tri desatinné miesta, a to v súlade s princípom jednotnosti.
4. Používať ako hlavný zdroj dát pre správy a informácie o implementácii OP VaI ITMS, a to v súlade s princípom jednotnosti.
5. Používať ako relevantné doplnkové zdroje pre správy a informácie o implementácii OP VaI verejne dostupné databázy štatistických údajov a archívy, vlastné dotazníkové šetrenia a rozhovory, už realizované prieskumy a hodnotenia či iné dokumenty, prípadne aj interné materiály, ktoré musia byť na požiadanie poskytnuté subjektom implementačnej štruktúry.
6. Riadne citovať všetky použité zdroje údajov v správach a informáciách o implementácii OP VaI (pod tabuľkami, grafmi, schémami, obrázkami a inými grafickými vyjadreniami).
7. V spolupráci s CKO a správcom ITMS zabezpečiť základný dátový rozsah a kvalitu dát v ITMS a externých systémoch, ktoré umožňuje ich technické riešenie, s pomocou editácie, vkladania, zadávania a prenosu dát a dokumentov, a ďalej v prípade absencie základného dátového rozsahu a obmedzenej kvality dát doplniť či opraviť dáta.
8. V spolupráci so správcom zadať do ITMS konkrétne postupy a lehoty, procesy a stavy administrácie a realizácie OP VaI.
9. Dodržiavať nastavené postupy a lehoty, ako aj postupnosť procesov a stavov (tzv. workflow).
10. Zabezpečiť aktuálnosť dát v ITMS prostredníctvom pravidelných a ad hoc prenosov z / do externých systémov.
11. Vykonávať administráciu OP VaI v ITMS v maximálnom rozsahu, ktorý umožňuje technické nastavenie monitorovacieho systému a legislatívy EÚ a SR, a to v súlade s princípom elektronizácie a e-Cohesion policy. Činnosti, ktoré sú nad rámec technického nastavenia a možností ITMS možno vykonávať mimo tento monitorovací systém (napr. v rámci externých systémov či iných nástrojov).
12. Zdieľať údaje a dokumenty o implementácii OP VaI v rámci implementačnej štruktúry prostredníctvom dostupných komunikačných nástrojov a platforiem.
13. Uverejňovať vybrané správy a informácie o implementácii OP VaI a ďalšie dokumenty viažuce sa k implementácii programu na webe, a to v súlade s princípom transparentnosti.

Hodnotiteľ odporúča rozpracovať postupy monitorovania a zberu dát OP VaI v súlade s vyššie popísanými pravidlami.

3.5 Posúdenie nastavenia metód a systému zberu dát, vrátane dát pre hodnotenie dopadov metódou counterfactual

Evaluačná podotázka 2.7: Je systém zberu dát nastavený tak, aby poskytoval údaje pre rôzne typy hodnotení?

Systém zberu dát nie je v programovom dokumente rozpracovaný, nakoľko táto téma nie je podľa *Vzoru operačných programov v rámci cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti*, ktorý tvorí prílohu I vykonávacieho nariadenia Komisie (EU) č. 288/2014, jeho povinnou súčasťou.

Samostatný materiál riadiaceho orgánu, ktorý má hodnotiteľ k dispozícii, obsahuje zatiaľ len základný rámcový prehľad o predpokladaných metódach hodnotenia v rámci jednotlivých prioritných osí OP VaI, potrebných dátach, ich zdrojoch a frekvencii zberu, o spôsoboch archivácie dát a ochrane citlivých údajov.

Téma hodnotenia by mala byť viac rozpracovaná predovšetkým v Evaluačnom pláne OP VaI 2014-2020, ktorý musí byť predložený monitorovaciemu výboru najneskôr do jedného roka od schválenia programu (článok 114, odsek 1 všeobecného nariadenia). V tomto evaluačnom pláne by mal byť pre každú plánovanú evaluáciu - okrem iného - uvedený indikatívny prehľad metód, ktoré budú použité pre jednotlivé hodnotenia a súvisiace dátové požiadavky pre ich realizáciu a tiež opis opatrení na zabezpečenie pravidelného zberu potrebných dát pre plánované hodnotenie, vrátane overenia dostupnosti východiskových, tzn. porovnávacích, hodnôt.

Evaluačná podotázka 3.1: Sú v OP navrhnuté metódy z kvázi - experimentálneho, alebo experimentálneho prístupu vhodné pre odhad dopadov jednotlivých opatrení OP? V prípade, že ani jeden z prístupov nie je možné uskutočniť, je navrhnutý niektorý z neexperimentálnych prístupov odhadu dopadu intervencií?

Metódy pre odhad dopadov jednotlivých opatrení OP VaI nie sú v programovom dokumente rozpracované, nakoľko táto téma nie je podľa *Vzoru operačných programov v rámci cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti*, ktorý tvorí prílohu I vykonávacieho nariadenia Komisie (EU) č. 288/2014, jeho povinnou súčasťou.

Prehľad metód, ktoré budú použité pre jednotlivé hodnotenia, by mal byť obsiahnutý v Evaluačnom pláne OP VaI 2014-2020, ktorý musí byť predložený monitorovaciemu výboru najneskôr do jedného roka od schválenia programu. Tento evaluačný plán pre OP VaI nebol ešte spracovaný, preto nie je možné zatiaľ vykonať príslušné hodnotenie a zodpovedať evaluačnú podotázku.

Evaluačná podotázka 3.2: Je systém zberu dát nastavený tak, aby boli zabezpečené relevantné a dôveryhodné dáta potrebné pre navrhovaný metodologický prístup odhadu dopadov intervencií jednotlivých opatrení OP?

Vyjadrenie hodnotiteľa je rovnaké ako v prípade predchádzajúcich evaluačných podotázok k tomuto evaluačnému okruhu: systém zberu dát nie je v programovom dokumente rozpracovaný, nakoľko táto téma nie je podľa *Vzoru operačných programov v rámci cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti*, ktorý tvorí prílohu I vykonávacieho nariadenia Komisie (EU) č. 288/2014, jeho povinnou súčasťou. Preto nebolo možné zatiaľ vykonať príslušné hodnotenie a zodpovedať evaluačnú podotázku.

Indikatívny prehľad metód, ktoré budú použité pre hodnotenie vplyvov intervencií OP VaI, a súvisiace dátové požiadavky pre ich realizáciu a tiež opis opatrení na zabezpečenie pravidelného zberu potrebných dát pre plánované hodnotenia by mal byť viac popísaný v Evaluačnom pláne OP VaI.

Evaluačná podotázka 3.3: Je nastavený zber dát v prípade hodnotenia dopadov metódou „counterfactual“ aj pre nepodporené skupiny (osôb, podnikov a pod.)?

Vyjadrenie hodnotiteľa je rovnaké ako v prípade predchádzajúcej evaluačnej podotázky k tomuto evaluačnému okruhu: systém zberu dát nie je v programovom dokumente rozpracovaný, nakoľko táto téma nie je podľa *Vzoru operačných programov v rámci cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti*, ktorý tvorí prílohu I vykonávacieho nariadenia Komisie (EU) č. 288/2014, jeho povinnou súčasťou. Preto nebolo možné zatiaľ vykonať príslušné hodnotenie a zodpovedať evaluačnú podotázku.

Indikatívny prehľad metód, ktoré budú použité pre hodnotenie vplyvov intervencií OP Vai, a súvisiace dátové požiadavky pre ich realizáciu a tiež opis opatrení na zabezpečenie pravidelného zberu potrebných dát pre plánované hodnotenia by mal byť viac popísaný v Evaluačnom pláne OP VaI.

4 Konzistentnosť finančných alokácií

4.1 Posúdenie primeranosti finančných alokácií a finančných nástrojov/foriem podpory

Evaluačná podotázka 4.1: Zodpovedajú finančné alokácie rozsahu cieľov OP, zvolenej forme podpory a štruktúre zdrojov financovania?

Áno, finančné alokácie zodpovedajú rozsahu cieľov OP, zvolenej forme podpory a štruktúre zdrojov financovania.

Operačný program by však mal obsahovať - v súlade so Vzorom pre operačný program v rámci cieľa Investície pre rast a Zamestnanosť (príloha I vykonávacieho nariadenia č 288/2014) – tiež kapitolu 1.2 „Odôvodnenie pridelenia finančných prostriedkov“, ktorá zatiaľ v hodnotenej verzii OP VaI chýba.

Evaluačná podotázka 4.2: Do akej miery je zdôvodnené použitie konkrétneho finančného nástroja/formy podpory?

Kapitoly 2.1.X.4 "Plánované použitie finančných nástrojov" obsahujú u jednotlivých investičných priorít OP VaI zhodný text, ktorý všeobecne popisuje možnosti použitia finančných nástrojov. Zároveň sa OP VaI odvoláva na výsledky dodatočného ex ante hodnotenia pre finančné nástroje s tým, že konkrétne využitie finančných nástrojov bude doplnené po realizáciu uvedeného hodnotenia.

Indikatívne predpokladá OP VaI uplatnenie finančných nástrojov v aktivitách:

- zvyšovanie kvality a efektivity výrobných a technologických procesov prostredníctvom zvyšovania technologickej a inovačnej úrovne v podnikoch špecifického cieľa 1.2.2 „Rast výskumno-vývojových a inovačných kapacít v priemysle a službách“;
- zvyšovanie inovačného potenciálu podnikov v rámci BSK špecifického cieľa 2.2.2 „Rast výskumno-vývojových a inovačných kapacít v priemysle a službách v Bratislavskom kraji“;
- podpora nových a začínajúcich MSP prostredníctvom grantov a finančných nástrojov (úverový program pre podporu nových a začínajúcich MSP, fond rizikového kapitálu pre začínajúce podniky vo fázach seed a start up) zameraná aj na podporu priemyslu a služieb vrátane poznatkovo intenzívnych služieb (KIS) a nových, progresívnych odvetví špecifického cieľa 3.1.1 „Nárast vzniku nových, konkurencieschopných podnikov“;
- rozvoj existujúcich MSP prostredníctvom grantov a finančných nástrojov (úverové programy pre rôzne segmenty MSP, resp. rôzne tematické oblasti, fond rizikového kapitálu pre rozvíjajúce sa MSP) v rámci špecifického cieľa 3.3.1 „Zvýšenie konkurencieschopnosti MSP vo fáze rozvoja“;
- podpora nových a začínajúcich MSP prostredníctvom finančných nástrojov (úverový program pre podporu nových a začínajúcich MSP, fond rizikového kapitálu pre začínajúce podniky vo fázach seed a start up), resp. grantov zameraných na podporu priemyslu a služieb, najmä poznatkovo intenzívnych služieb (KIS) a nových, progresívnych odvetví v rámci špecifického cieľa 4.1.1 „Nárast počtu konkurencieschopných MSP v Bratislavskom kraji“,

Hodnotiteľ sa stotožňuje so zámerom spracovateľa využiť finančné nástroje predovšetkým pre investičné priority a špecifické ciele, ktoré sú zamerané na rozvoj podnikateľského prostredia.

Hodnotiteľ predpokladá, že formy podpory pre jednotlivé investičné priority budú v programe ďalej upresňované, a to najmä v nadväznosti na výsledky ex ante analýzy finančných nástrojov, na ktorú sa spracovateľ v texte programu odvoláva.

Evaluačná podotázka 4.3: Obsahuje finančný plán OP pre každú prioritnú os výšku celkových finančných prostriedkov a orientačné rozdelenie finančných zdrojov na úrovni kategórií intervencií?

Áno, finančný plán OP VaI obsahuje pre každú prioritnú os výšku celkových finančných prostriedkov a orientačné rozdelenie finančných zdrojov na úrovni kategórií intervencií.

5 Príspevok programu k plneniu cieľov strategických dokumentov

5.1 Zdôvodnenie stratégie OP a jej súlad s cieľmi a prioritami OP vo väzbe na stratégiu Európa 2020 a stratégiu výskumu, vývoja a inovácií v SR do roku 2020

Stratégia OP VaI vychádza z priorit a potrieb identifikovaných v niekoľkých hlavných strategických dokumentoch ako na národnej, tak na európskej úrovni. Základným pilierom je celoeurópska stratégia Európa 2020 a z nej vychádzajúce dokumenty, medzi ktoré patrí Odporúčanie Rady Európskej únie, Pozičný dokument Európskej komisie, Partnerská dohoda SR 2014 – 2020 alebo Národný program reforiem SR.

Dôraz väzby na **stratégiu Európa 2020** je z hľadiska európskej legislatívy uplatnený prostredníctvom princípu tematickej koncentrácie. Ten je premietnutý do tematických cieľov a investičných priorit, z ktorých vychádza Partnerská dohoda aj OP VaI.

OP VaI svojím zameraním reaguje najmä na dve z troch priorit stratégie Európa 2020:

- Inteligentný rast: vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácií
- Udržateľný rast: podporovanie ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje

Čiastočne presahuje aj do priority tretej (Inkluzívny rast: podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti).

Zvolená stratégia a priority OP VaI sú reflexiou štyroch zo siedmich hlavných iniciatív stratégie Európa 2020, ktoré sú záväzné tak pre Európsku úniu, tak pre členské štáty:

- 1) „Inovácia v Únii“ spočívajúca v zlepšení rámcových podmienok a prístupu k financovaniu výskumu a inovácií s cieľom posilniť inovačný reťazec;
- 2) „Priemyselná politika vo veku globalizácie“ orientujúca sa na zlepšenie podnikateľského prostredia, najmä pre malé a stredné podniky a čiastočne tiež
- 3) „Európa efektívne využívajúca zdroje“, iniciatíva smerovaná na zvýšenie využívania energie z obnoviteľných zdrojov, prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo, podporu energetickej účinnosti
- 4) „Digitálna agenda pre Európu“ zameriavajúca sa okrem iného na využitie jednotného digitálneho trhu domácnosťami a podnikmi.

Pokiaľ sa týka väzby OP PaI na **Stratégiu výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky (ďalej "RIS3")**, je možné konštatovať, že celý dokument OP VaI je koncipovaný ako kľúčový implementačný nástroj tejto stratégie.

OP VaI vychádza zo spoločnej analýzy stavu podnikateľského sektora, oba strategické dokumenty napr. reagujú na neexistenciu dlhodobých strategických výskumných programov. Základ zmeny v slovenskom inovačnom systéme, ako ho vníma OP VaI, priamo nadväzuje na základné vízie RIS3. Na úrovni strategického rámca preberá OP VaI viac menej priamo **strategické ciele RIS3** aj keď nepokrýva úplne všetky aktivity ale len tie, ktoré sú vhodné na implementáciu z EŠIF. Strategická časť OP VaI veľmi dobre popisuje väzby medzi aktivitami oboch strategických dokumentov, pozitívne možno tiež hodnotiť fakt, že doslovné znenie prioritných oblastí RIS 3 SK je neoddeliteľnou súčasťou (prílohou) dokumentu OP VaI.

Na úrovni špecifických cieľov OP VaI možno vo väčšine prípadov nájsť väzbu na niektorú z aktivít RIS3. Kladne možno hodnotiť skutočnosť, že špecifické ciele sú s akcentom na napr. spoluprácu výskumu a vývoja s priemyslom takmer vo všetkých vymenovaných aktivitách OP VaI (viď RIS3 - Nízka úroveň spolupráce medzi akademickým sektorom a priemyslom). Možno teda konštatovať, že na úrovni

globálnych strategických cieľov aj konkrétnych aktivít OP VaI veľmi dobre a rozsiahle adaptuje strategické zameranie RIS 3.

Aktuálny dokument OP VaI reflektuje v strategickej časti tri oblasti špecializácie Slovenskej republiky" (z hľadiska hospodárskeho potenciálu, z hľadiska perspektívneho rozvoja a z hľadiska dostupnosti kapacít VaV).

V RIS3 je kladený značný a odôvodnený dôraz na exportnú špecializáciu SR, na ktorej dokonca stojí jeden z troch pilierov inteligentnej špecializácie krajiny (oblasť hospodárskej špecializácie). Táto skutočnosť by mohla byť v popise aktivít OP VaI viacej zohľadnená formou odkazu alebo zdôraznením väzby.

Na úrovni špecifických cieľov a predovšetkým aktivít OP VaI by mal byť podčiarknutý dôraz na spoluprácu MSP a inštitúcií VaV aj s veľkými podnikmi. Hoci je intervenčná logika programu správne koncentrovaná na podporu MSP, v analytickej časti RIS3 je jasne konštatované, že je "nevyhnutné sústrediť sa na podporu spolupráce segmentu veľkých podnikov a MSP navzájom, ako aj na ich spoluprácu v oblasti inovácií so sektorom výskumu a vývoja". Ďalej je potrebné špecifiká potrieb veľkých podnikov a MSP zohľadniť v implementovaných podporných nástrojoch. Najmä v aktivitách zameraných na sieťovanie a integrované projekty VaV je úloha veľkých firiem nezastupiteľná vzhľadom k ich potenciálu v oblasti vývojovej infraštruktúry, dostatočnému personálnemu zázemiu aj dostupným prostriedkom na spolufinancovanie projektov. Táto problematika zahŕňa aj významný segment účasti MSP v subdodávateľských reťazcoch MNS. V programovom dokumente je síce podpora spolupráce s veľkými podnikmi rámcovo spomenutá, avšak bolo by vhodné ju zaradiť v rámci konkrétnych aktivít pre napĺňanie špecifických cieľov.

5.2 Posúdenie príspevku programu k napĺňaniu aktuálneho Národného programu reforiem

Evaluačná podotázka 5.1: Ako prispieva OP k napĺňaniu priorít a cieľov aktuálneho Národného programu reforiem?

Národný program reforiem SR (NPR SR) je dokument definujúci príspevok Slovenskej republiky k plneniu cieľov stratégie Európa 2020. NPR stanovuje hlavné zásady reformných opatrení SR, zatiaľ čo konkrétne kroky a podrobné návrhy sú obsiahnuté v Akčných plánoch NPR SR.

Dokument OP VaI sa odvoláva na NPR SR z roku 2013, ktorý vymedzuje 8 hlavných priorít pre hospodársky rast a zvyšovanie kvality života na Slovensku, pričom OP VaI by mal významným spôsobom prispieť predovšetkým k napĺňaniu štátnych politík v oblasti vzdelávania, výskumu, vývoja a inovácií.

Súhrnný prehľad zdôvodnenia výberu tematických cieľov a investičných priorít v tabuľke 1.2 uvádza vyčerpávajúci zoznam priorít NPR SR, o ktoré sa opiera tematické a investičné zameranie OP VaI.

Z výše uvedeného lze vyvodit, že OP VaI významne prispieje k napĺňaniu aktuálneho Národného programu reforiem. Aktuálny text programu sa odvoláva na NPR SR z roku 2013. Pretože v dubnu 2014 bola prijatá nová verze NPR pro rok 2014, bylo by vhodné v textu OP VaI zohľadniť štrukturálne opatrenia už i této nové aktualizace.

Z vyššie uvedeného možno vyvodit, že OP VaI významne prispieje k napĺňaniu aktuálneho národného programu reforiem. Aktuálny text programu sa odvoláva na NPR SR z roku 2013. Pretože v apríli 2014 bola prijatá nová verzia NPR pro rok 2014, bolo by vhodné v texte OP VaI zohľadniť štrukturálne opatrenia už aj tejto novej aktualizácie.

5.3 Posúdenie súladu stratégie OP s regionálnymi a národnými politikami a strategickými usmerneniami spoločnosti

V texte OP VaI spracovateľ uvádza, že identifikácia potrieb pre investičnú stratégiu vychádza zo syntézy relevantných dokumentov, medzi ktoré zaradil na národnej a regionálnej úrovni:

- Národný program reforiem Slovenskej republiky 2013,
- Program stability Slovenskej republiky na roky 2013 – 2016,
- Správu o stave vysokého školstva, interné analýzy MŠVVaŠ SR týkajúce sa účasti Slovenskej republiky v Európskom výskumnom priestore a podpory výskumu a vývoja z Operačného programu Výskum a vývoj 2007 – 2013,
- interné analýzy MH SR z oblasti inovácií a podpory MSP
- Strategické hodnotenie OP KaHR 2007 – 2013,
- Stratégiu výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky (RIS3)
- Inovačnú stratégiu Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2014 - 2020

Pri výbere tematických cieľov a investičných priorít sa stratégia OP VaI opiera okrem vyššie uvedených strategických dokumentov ešte o stratégie na úrovni spoločenstva:

- Stratégia Európa 2020,
- Špecifické odporúčania pre SR,
- Small Business Act
- Akčný plán pre podnikanie 2020
- Stratégia EÚ pre dunajský región

Na základe rešerše a porovnávacích analýz dostupných strategických dokumentov a OP VaI sa hodnotiteľ domnieva, že stratégia programu OP VaI je v súlade s relevantnými stratégiami SR a EÚ.

6 Strategické environmentálne hodnotenie

6.1 Aktuálny stav procesu prípravy správy o hodnotení strategického dokumentu (SEA)

Doterajší priebeh posudzovania strategického dokumentu OP VaI

V novembri 2013 doručil obstarávateľ OPVaI podľa §17 ods. 3 zákona oznámenie o strategickom dokumente sekcii environmentálneho hodnotenia a riadenia MŽP SR. Oznámenie bolo zverejnené v hromadnom informačnom prostriedku s celoštátnym dosahom, na webovej stránke obstarávateľa a na webovej stránke www.enviroportal.sk. Rovnaký deň MŽP SR rozoslalo žiadosť o stanovisko k oznámeniu o strategickom dokumente vybraným subjektom. Stanoviská mali byť doručované do 5.12.2013. V apríli 2014 doručil obstarávateľ OP VaI podľa §17 ods.8 zákona správu o hodnotení strategického dokumentu a strategický dokument sekcii environmentálneho hodnotenia a riadenia ŽP SR. Obidva dokumenty boli zverejnené na webových stránkach www.enviroportal.sk a www.minzp.sk. Stanoviská k zverejneným dokumentom mali byť doručované do 22.04.2014. Ten istý deň bolo v súlade s §17 ods.10 zákona o posudzovaní vplyvov na ŽP zverejnené oznámenie o termíne a mieste verejného prerokovania návrhu OP VaI na webovom sídle obstarávateľa, webovom sídle MŽP SR a na webovom sídle www.enviroportal.sk. Oznam o konaní verejného prerokovania Správy o hodnotení pre OP VaI bolo zverejnené aj v hromadnom informačnom prostriedku s celoštátnym dosahom.

Dňa 14.4.sa o 15.00 hod podľa §17 ods.9 v priestoroch Agentúry Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR pre štrukturálne fondy EÚ na Hanulovej 5/B v Bratislave konalo verejné prerokovanie strategického dokumentu.

Správa o hodnotení vplyvov na životné prostredie

Správa o hodnotení vplyvov OP VaI (ďalej len Správa) na životné prostredie bola spracovaná v zmysle Zákona č.24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, obsahuje 55 strán textu vrátane grafov a tabuliek a dve prílohy. Ako podklad pre spracovanie Správy o hodnotení bol predložený Rozsah hodnotenia strategického dokumentu „Operačný program Výskum a inovácie“ určený podľa § 8 a §17 ods. 5 zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov Ministerstvom životného prostredia SR a tiež Oznámenie o strategickom dokumente vypracované v zmysle Prílohy č. 2 toho istého zákona.

Predmetná Správa o hodnotení bola spracovaná v hlavných bodoch štruktúry stanovenej prílohou č.4. Zákona č. 24/2006 Z.z. a jej obsah a štruktúra sa v jednotlivých častiach približujú v Zákone exaktne definovaným požiadavkám, rovnako ako aj v Rozsahu hodnotenia definovaným bodom hodnotenia s osobitnou dôležitosťou.

Správa zodpovedá štruktúre údajov vyžadovaných vyššie uvedeným zákonom v členení:

I. Základné údaje o obstarávateľovi

II. Základné údaje o strategickom dokumente

III. Základné údaje o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia

IV. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch strategického dokumentu vrátane zdravia

V. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie

VI. Dôvody výberu zvažovaných alternatív zohľadňujúcich ciele a geografický rozmer strategického dokumentu a opis toho, ako bolo vykonané vyhodnotenie vrátane ťažkostí s poskytovaním potrebných informácií, ako napr. technické nedostatky alebo neurčitosti

VII.

Návrh monitorovania environmentálnych vplyvov vrátane vplyvov na zdravie

- VIII. Pravdepodobne významné cezhraničné environmentálne vplyvy vrátane vplyvov na zdravie
- IX. Netechnické zhrnutie poskytnutých informácií
- X. Informácia o ekonomickej náročnosti (ak to charakter a rozsah strategického dokumentu umožňuje)
- XI. Použitá literatúra
- XII. Miesto a dátum vypracovania správy o hodnotení
- XIII. Potvrdenie správnosti údajov

K jednotlivým častiam:

Základné údaje o strategickom dokumente

Kapitola obsahuje základné údaje o cieľoch posudzovaného strategického dokumentu. Zodpovedá predpísanému rozsahu hodnotenia, popisuje aj jeho vzťah k iným relevantným strategickým dokumentom (napr. mieru v akej strategický dokument ovplyvňuje iné plány a programy; význam strategického dokumentu pre integráciu environmentálnych úvah, najmä s ohľadom na podporu trvaloudržateľného rozvoja; význam strategického dokumentu pre vykonávanie právnych predpisov v oblasti životného prostredia).

Základné údaje o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia

Táto časť Správy je spracovaná na štandardnej úrovni, kde dostatočným spôsobom popisuje, aký je súčasný stav životného prostredia v riešenom území (v tomto prípade je to celé územie SR). Kapitola používa zložkový prístup, ktorý je aplikovaný systémovo – venuje sa geomorfológii, ovzdušiu, vodám, pôdam, biodiverzite, krajine, obyvateľstvu, sídlam a aj kultúrnemu dedičstvu.

Základné údaje o predpokladaných vplyvoch strategického dokumentu vrátane zdravia

Táto časť sa v tabuľkovej a textovej forme venuje popisu predpokladaných vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie a udržateľnosť rozvoja. Tabuľková a textová časť spolu vhodne korešponduje, opiera sa o fakty uvedené v texte. Používa štandardné princípy a kritériá hodnotenia.

Návrh monitorovania environmentálnych vplyvov vrátane vplyvov na zdravie

Monitorovanie plnenia OP VaI bude vykonávané mechanizmami určenými v tomto dokumente. Na monitorovanie bude zriadený na centrálnej úrovni informačný monitorovací systém pre ESI fondy (ITMS II), ktorý slúži na evidenciu, spracovávanie, export a monitorovanie dát o programovaní, projektovom a finančnom riadení, kontrole a audite ESI fondov. Na monitorovanie sú v rámci jednotlivých prioritných osí stanovené merateľné ukazovatele. Riadiaci orgán OP VaI zriadi monitorovací výbor najneskôr do 3 mesiacov odo dňa oznámenia rozhodnutia EK o schválení operačného programu, v súlade s návrhom všeobecného nariadenia (čl. 47).

Pravdepodobne významné cezhraničné environmentálne vplyvy vrátane vplyvov na zdravie

V tejto časti sa uvádza jasné a správne stanovisko, že výskum a inovácie nie sú limitované hranicami žiadneho územia a teda ani hranicami SR. Aj v súčasnosti pracujú vedecké tímy a odborníci na spoločných projektoch so zahraničnými pracoviskami. Keďže v posudzovaní vplyvov na životné prostredie neboli identifikované žiadne významnejšie negatívne vplyvy na zložky životného prostredia a zdravie obyvateľstva, s výnimkou malých lokálnych vplyvov súvisiacich s rekonštrukciami budov, nebudú pravdepodobné ani negatívne cezhraničné vplyvy.

K možným pozitívnym cezhraničným vplyvom je možné započítať efektívne uplatnenie výsledkov výskumu a vývoja do praxe s cezhraničným dosahom (napr. environmentálne vedy). V rámci OP VaI budú realizované opatrenia súvisiace so zvýšenou účasťou SR v projektoch medzinárodnej spolupráce. Všetky plánované aktivity sú zamerané na zapájanie sa SR do medzinárodnej a nadnárodnej spolupráce a to aj prostredníctvom vytvárania konzorcií so zahraničnými partnermi.

Posúdenie použitých metód hodnotenia a úplnosti vstupných informácií..

Spracovateľ správy použil zaužívané metódy hodnotenia a vstupné informácie ním poskytnuté v správe sú doplnené aj tabuľkami.

Varianty riešenia strategického dokumentu

Vzhlľadom na charakter tohto strategického dokumentu ako aj vzhlľadom k procesu jeho spracovania na princípe partnerstva, je program spracovaný v jednom variante ako výsledok dohody jednotlivých členov partnerstva pri zapracovaní prevažnej väčšiny vzniknutých pripomienok. Je možné teda iba porovnávať len realizačný variant s nulovým variantom, t.j. ak by sa OP VaI neuskutočnil. Pre porovnanie realizačného a nulového variantu sme uskutočnili hodnotenie s vybranými kritériami pre ich vzájomné porovnanie s možnosťou váhového priradenia podľa významnosti vplyvov. Vplyvy, ktoré nie sú pre porovnanie variantov relevantné, neboli vzaté do hodnotenia (napr. vplyv na chránené územia a pod.).

Stratégia OP VaI vychádza z výsledkov analýzy a prognózy vývoja v jednotlivých oblastiach podporovaných aktivít, identifikovaných kľúčových disparít a potenciálnych faktorov rozvoja.

Prioritné osi zodpovedajú potrebám identifikovaným v analýze a sú orientované v súlade so stratégiami ex-ante kondicionalít na podporu faktorov rozvoja v jednotlivých oblastiach spoločnosti.

Výber aktivít zohľadňoval aj relevantné tematické ciele podpory. Výber aktivít zaradených do OP VaI je výsledkom komunikácie s pracovnou skupinou pre prípravu operačného programu Výskum a inovácie, ktorá je zložená zo zástupcov relevantných ministerstiev, ekonomických a sociálnych partnerov, VÚC, samosprávy a mimovládnych organizácií. Kapitola obsahuje štandardný opis spôsobu, akým sa vykonalo posudzovanie, vrátane akýchkoľvek ťažkostí a problémov

Návrh opatrení a podmienok na vylúčenie alebo zníženie nepriaznivých vplyvov strategického dokumentu

Táto kapitola obsahuje prehľadný návrh environmentálnych opatrení v zmysle jednotlivých prioritných osí. Z hodnotenia vplyvov na životné prostredie nevyplývala potreba vykonávať mimoriadne opatrenia na ich prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu. Identifikované bežné negatívne vplyvy súvisiace s rekonštrukciou budú eliminované dodržiavaním platných noriem a legislatívnych opatrení pri ich realizácii prác.

K Správe o hodnotení strategického dokumentu bolo predložené jedno nasledovné stanovisko. Únia miest Slovenska, Biela 6, 811 01 Bratislava: je potrebné adekvátne zosúladiť časť 11.1 Trvalo udržateľný rozvoj s poslednou verziou Partnerskej dohody. Toto stanovisko bolo akceptované a zapracované do textu dokumentu OP VaI.

Záver k strategickému environmentálnemu hodnoteniu:

Správa spĺňa požiadavky v zmysle Zákona NR SR č. 24/12006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a Rozsahu hodnotenia definovanom MŽP SR a spracovateľ kvalítne naplnil úlohu spracovať Správu o hodnotení strategického dokumentu podľa Zákona a rozsahu hodnotenia spracovaného MŽPSR.

Na základe výsledku procesu posudzovania vplyvov predmetného strategického dokumentu s celoštátnym dosahom na životné prostredie podľa ustanovení zákona a Smernice 2001/42/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27.júna 2001, pri ktorom sa zväzil stav využitia územia a únosnosť prírodného prostredia, význam očakávaných vplyvov s dôrazom na chránené územia a zdravie obyvateľov z hľadiska ich charakteru a významnosti, so zameraním na súlad s ostatnými strategickými dokumentmi na cezhraničnej, národnej a regionálnej úrovni, úrovne spracovania požadovaných dokumentácií, verejného prerokovania, stanovísk a za súčasného stavu poznania s a o d p o r ú č a_schváliť navrhovaný strategický dokument.

7 Závěry a odporúčania

Na základe vykonaného hodnotenia verzie OP VaI z 7. 5. 2014 a s ohľadom na evaluačné okruhy ex ante hodnotenia dospel hodnotiteľ k nasledujúcim hlavným zisteniam a záverom:

Č.	Evaluačná otázka	Posúdenie
1	Zodpovedajú ciele OP definované v stratégii a intervenčnej logike identifikovaným výzvam, problémom a potrebám vo vzťahu k stratégii Európa 2020 a k stratégii výskumu, vývoja a inovácií v SR do roku 2020?	Áno. Ciele OP VaI definované v stratégii a v intervenčnej logike zodpovedajú výzvam, problémom a potrebám identifikovaným v stratégii Európa 2020 a v stratégii výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky do roku 2020.
2	Sú merateľné ukazovatele (vrátane míľnikov) a mechanizmy monitorovania a hodnotenia (vrátane procedúr zberu a overovania dát) nastavené vhodne, dostatočne a jednoznačne?	Merateľné ukazovatele a míľniky sú v prevažnej miere nastavené vhodne, dostatočne a jednoznačne. Čiastkové odporúčania na zlepšenie sú uvedené v príslušných kapitolách tejto ex ante správy. Podrobnejšie posúdenie cieľových hodnôt ukazovateľov bude predmetom nasledujúcej ex ante hodnotiacej správy.
3	Ako sú nastavené metódy a systém zberu dát pre hodnotenie dopadov intervencií OP a databázové zdroje pre hodnotenia metódou „counterfactual“?	Metódy a systém zberu dát pre hodnotenie dopadov intervencií OP a databázové zdroje pre hodnotenia metódou „counterfactual“ nie sú v programovom dokumente rozpracované, nakoľko táto téma nie je podľa <i>Vzoru operačných programov v rámci cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti</i> , ktorý tvorí prílohu I vykonávacieho nariadenia Komisie (EU) č. 288/2014, jeho povinnou súčasťou. Téma hodnotenia vplyvu intervencií by mala byť viac rozpracovaná predovšetkým v Evaluačnom pláne OP VaI 2014-2020, ktorý musí byť predložený monitorovaciemu výboru najneskôr do jedného roka od schválenia programu. V tomto evaluačnom pláne by mal byť pre každú plánovanú evaluáciu - okrem iného - uvedený indikatívny prehľad metód, ktoré budú použité pre jednotlivé hodnotenia, a súvisiace dátové požiadavky pre ich realizáciu a tiež opis opatrení na zabezpečenie pravidelného zberu potrebných dát pre plánované hodnotenie, vrátane overenia dostupnosti východiskových, tzn. porovnávacích, hodnôt.
4	Je rozdelenie finančných prostriedkov a nástrojov primerané cieľom programu?	Áno, rozdelenie finančných prostriedkov je primerané cieľom programu. Hodnotiteľ sa stotožňuje so zámerom spracovateľa využiť finančné nástroje predovšetkým pre investičné priority a špecifické ciele, ktoré sú zamerané na rozvoj podnikateľského prostredia. Formy podpory pre jednotlivé investičné priority budú v programe ďalej upresňované, a to najmä v nadväznosti

		na výsledky ex ante analýzy finančných nástrojov.
5	Ako OP prispieva k stratégii Európa 2020 a k stratégii výskumu, vývoja a inovácií v SR do roku 2020 s ohľadom na vybrané tematické ciele a investičné priority a s prihliadnutím na národné a regionálne potreby?	Operačný program zahŕňa významný príspevok tak k stratégii Európa 2020 ako aj k Stratégii výskumu, vývoja a inovácií v SR do roku 2020, kde je OP hlavným implementačným nástrojom. OP VaI reflektuje potreby identifikované v tejto stratégii aj v ďalších strategických dokumentoch (napr. Národný program reforiem).
6	Boli splnené požiadavky týkajúce sa strategického environmentálneho hodnotenia stanovené pri vykonávaní smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/42/ES z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie pri posudzovaní programového dokumentu?	Áno, boli splnené. Legislatíva v SR v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie je plne harmonizovaná so Smernicou Európskeho parlamentu a Rady Rady 2001/42/ES z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie.

Ďalšie závery a odporúčania:

1. Ako už bolo uvedené, postupy na monitorovanie programu, systém zberu dát ani metódy pre odhad dopadov jednotlivých opatrení OP VaI (kap. 3.1, 3.4 a 3.5 tejto správy) nie sú v programovom dokumente rozpracované, nakoľko tieto kapitoly už nie sú podľa *Vzoru operačných programov v rámci cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti*, ktorý tvorí prílohu I vykonávacieho nariadenia Komisie (EU) č. 288/2014, jeho povinnou súčasťou. V dôsledku toho sa ex ante hodnotitelia nemôžu vyjadriť k niektorým evaluačným podotázkam, a to:
 - Je systém zberu dát nastavený tak, aby poskytoval údaje pre rôzne typy hodnotení?
 - Sú postupy na monitorovanie programu a zber potrebných údajov popísané dostatočne?
 - Je zabezpečená efektívna a účinná elektronická výmena a správa údajov? (vyhodnotí sa v spolupráci s internými kapacitami riadiaceho orgánu a CKO).
 - Sú v OP navrhnuté metódy z kvázi - experimentálneho, alebo experimentálneho prístupu vhodné pre odhad dopadov jednotlivých opatrení OP? V prípade, že ani jeden z prístupov nie je možné uskutočniť, je navrhnutý niektorý z neexperimentálnych prístupov odhadu dopadu intervencií?
 - Je systém zberu dát nastavený tak, aby boli zabezpečené relevantné a dôveryhodné dáta potrebné pre navrhovaný metodologický prístup odhadu dopadov intervencií jednotlivých opatrení OP?
 - Je nastavený zber dát v prípade hodnotenia dopadov metódou „counterfactual“ aj pre nepodporené skupiny (osôb, podnikov a pod.)?
2. K problematike ukazovateľov (kap. 3.1.) navrhujeme nasledujúce odporúčania na ich zlepšenie:
 - a. Ukazovateľ výstupu „Počet podaných patentových prihlášok“ je navrhnutý v rámci IP 1.1, 1.2, 2.1 aj 2.2. Zároveň je ten istý ukazovateľ aj ukazovateľom výsledku pri špecifických cieľoch 1.1.1, 1.1.3 a 2.1.1, čo je metodicky nesprávne. Navrhujeme nahradiť ukazovateľ výstupu „Počet podaných patentových prihlášok“ ukazovateľom „Počet prihlášok registrácie práv duševného vlastníctva“, ktorý je všeobecnejší a zahŕňa aj iné typy duševného vlastníctva než patenty.
 - b. Ukazovateľ výsledku „Miera prežitia nových podnikov na trhu po dvoch rokoch“ (uvedený v IP 3.1) musí byť definovaný tak, aby odlišil aktívne podniky od neaktívnych (ale nezrušených) podnikov.
 - c. Ukazovateľ výsledku „Nárast ziskovosti MSP“ (uvedený v IP 4.1) odporúčame nahradiť iným ukazovateľom, nakoľko zisk je účtovná položka, ktorú sa podnikatelia snažia znižovať, aby tým znížili svoj daňový základ. Okrem toho je tento ukazovateľ sledovaný pri IP 4.1, teda pri intervenciách v Bratislavskom kraji, ktorých príspevok k celkovej ziskovosti MSP na Slovensku bude zanedbateľný.

- d. Zvážit' doplnenie ukazovateľov podielu cieleného vs. necieleného výskumu a podielu základného vs. aplikovaného výskumu.
3. V programovom období odporúčame sledovať tvorbu pracovných miest len na úrovni výstupových ukazovateľov a len pri odôvodnených typoch intervencií.
 4. Posúdenie cieľových hodnôt ukazovateľov výsledkov bude predmetom nasledujúcej ex ante hodnotiacej správy, nakoľko ex ante hodnotitelia nemali k dispozícii úplné podklady k spôsobu výpočtu týchto cieľových hodnôt.
 5. Definičný rámec merateľných ukazovateľov zatiaľ existuje len ako pracovná verzia vo forme excelovských tabuliek. Po konečnom schválení programu bude potrebné spracovať tento dokument do „user friendly“ formátu a zabezpečiť jednoznačnú zrozumiteľnosť všetkých ukazovateľov v rámci CKO, RO a SORO ako aj pre verejnosť/žiadateľov o NFP.
 6. Nastavenie míľnikov finančných ukazovateľov pre rok 2018 rešpektuje pravidlo n+3. Vzhľadom na nízke čerpanie OP VaV v porovnateľnom období je však míľnik finančného ukazovateľa PO 1, ktorá má najvyššiu alokáciu zo všetkých prioritných osí, nastavený pomerne ambiciózne (30,41 %). Odporúčame preto zvážiť zníženie míľnika finančného ukazovateľa PO 1 na úroveň 26 – 27 %. (kap. 3.2.)
 7. Plánované aktivity na znižovanie administratívnej záťaže v rámci OP navrhujeme doplniť o aktivity o zvýšenie vedomostí v oblasti verejného obstarávania, nakoľko táto oblasť spôsobovala v minulom programovom období značné komplikácie a zdržania (napr. aplikovať modelové vzory dokumentácie k VO v užívateľsky jednoduchom on-line prostredí). (kap. 3.3.)
 8. Hodnotiteľ sa stotožňuje so zámerom spracovateľa využiť finančné nástroje predovšetkým pre investičné priority a špecifické ciele, ktoré sú zamerané na rozvoj podnikateľského prostredia. Hodnotiteľ predpokladá, že formy podpory pre jednotlivé investičné priority budú v programe ďalej upresňované, a to najmä v nadväznosti na výsledky ex ante analýzy finančných nástrojov, na ktorú sa spracovateľ v texte programu odvoláva. (kap. 4.1.)
 9. Na úrovni špecifických cieľov a predovšetkým aktivít OP VaI by mal byť podčiarknutý dôraz na spoluprácu MSP a inštitúcií VaV aj s veľkými podnikmi. Ďalej je potrebné špecifiká potrieb veľkých podnikov a MSP zohľadniť v implementovaných podporných nástrojoch. Najmä v aktivitách zameraných na sieťovanie a integrované projekty VaV je úloha veľkých firiem nezastupiteľná vzhľadom k ich potenciálu v oblasti vývojovej infraštruktúry, dostatočnému personálnemu zázemiu aj dostupným prostriedkom na spolufinancovanie projektov. V programovom dokumente je síce podpora spolupráce s veľkými podnikmi rámcovo spomenutá, avšak bolo by vhodné ju zaradiť v rámci konkrétnych aktivít pre napĺňanie špecifických cieľov. (kap. 5.1.)